

REFERAT Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri - 2022-2025 d. 07-02-2023

Mødedato Tirsdag d. 07. februar 2023 kl. 16:30

Mødested Mødelokale 2, Rådhuset i Allerslev

Mødedeltagere Martin Stokholm, Peter Østerbye, Claus Jørgensen, Bjørn Lykke
Sørensen, Christian Fjeldsted Andersen, Jens K. Jensen

Indholdsfortegnelse

TMB - Godkendelse af dagsorden.....	3
TMB - Orientering februar 2023.....	4
TMB - Orientering om KL og Energistyrelsens forslag til handlingsplan for databaseret energiledelse.....	6
TMB - Frigivelse af midler til energioptimering i kommunale bygninger, 2023.....	9
TMB - Nedgravede og andre bundtømte beholdere ved fælles bebyggelser og kommunale institutioner.....	12
TMB - Stikrydsning Bygaden i Lejre.....	17
TMB - Grundlag for Lokalplan LK 97 for jordbærtunneller ved Mannerup.....	19
TMB - Landzonetilladelse til privat solcelleanlæg som følger solen rundt på ejendommen beliggende på Lyndby Strand.....	24
TMB - Mulig affredning af 7 beboelsesejendomme inden for fredningen ved Lyndby Strand (den nordlige del).....	27
TMB - Villighed til at give påbud i Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO).....	30
TMB - Lerbjerg Skov.....	32
Lukket: TMB - Politianmeldelse manglende efterkommelse af påbud.....	38
EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Afsluttende status årsplaner 2022.....	39
TMB - Eventuelt.....	41
TMB - Godkendelse af referat.....	42

Punkt 1: TMB - Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt.

Punkt 8: TMB - Vedtagelse af lokalplan LK 92 for et erhvervsområde i Osted udgår af dagsordenen.

Punkt 2: TMB - Orientering februar 2023

22-008607

Beslutning

Taget til efterretning.

Resumé

A. Afgørelser fra Planklagenævnet vedr. helårsbeboelse i sommerhuse i sommerhusområder.

Lejre Kommune har modtaget 4 afgørelser vedr. klage over afslag på en ansøgning om dispensation til helårsbeboelse i et sommerhus i sommerhusområde. Planklagenævnet har afvist at behandle klagerne, da de ikke indeholder retlige spørgsmål. Afgørelserne er vedlagt som lukkede bilag.

B. Vejafgift for tunge køretøjer

Lejre Kommune har den 3. januar 2023 modtaget en henvendelse fra Vejdirektoratet med anmodning om kvalitetssikring af de stats- og kommuneveje, hvor der påtænkes indført vejafgifter for tunge køretøjer fra 2025. Administrationen har svaret Vejdirektoratet den 8. januar 2022 og udtrykt stor bekymring for, at det udpegede afgiftsbelagte vejnet i årene 2025 - 2028 vil medføre, at der kommer sivetrafik af lastbiler på mindre kommuneveje. Administrationen har i samme forbindelse derfor opfordret Vejdirektoratet til at udvide omfanget af afgiftsbelagte veje, så f.eks. Hornsherredvej, Vintappervej, Bispegårdsvej og Lejrevej m.fl. også bliver afgiftsbelagte. Henvendelsen fra Vejdirektoratet og administrationens svar, herunder administrationens forslag til udvidet afgiftsbelagt vejnet i Lejre Kommune er vedlagt som bilag.

C. Sagsbehandlingstider for 4. kvartal 2022

Sagsbehandlingstiderne for 4. kvartal 2022 er opgjort. Opgørelsen viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Sagsbehandlingstiderne beregnes i henhold til servicemålaftalen mellem Regeringen og KL for de sager, der er omfattet af aftalen. For øvrige sager regnes fra fyldestgørende materiale er modtaget, til afgørelse er truffet.

Opgørelsen viser, at servicemålet for byggetilladelser til enfamiliehuse på 28 dage ikke er overholdt i 4. kvartal. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid har været 55 dage. En enkelt fejlregistreret lovliggørelsessag trækker sagsbehandlingstiden op. Ses bort fra denne sag, ville den samlede sagsbehandlingstid i 4. kvartal have været 40 dage og dermed faldende i forhold til forudgående kvartaler.

Sagsbehandlingstiden for byggetilladelser til erhverv og øvrigt kompliceret byggeri er faldet til 39 dage. Servicemålet er 50 dage.

Antallet af modtagne byggesager har bevæget sig fra et usædvanligt stort antal sager i 1. kvartal, normalt niveau i 2. og 3. kvartal til et niveau lidt under det normale i 4. kvartal. Udviklingen ser ud til at fortsætte ind i 2023, hvorfor der er en forventning om, at sagsbehandlingstiderne vil kunne nedbringes yderligere.

Sagsbehandlingen af landzonesager overskrider med 2 dage. Servicemålet er 40 dage. Det er en enkelt sag ud af de 42 behandlede sager, der har trukket sagsbehandlingstiden op.

Beskyttelseslinjesagerne overskrider servicemålet på 21 dage. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er 42 for 4. kvartal. Det er to ud af de 15 behandlede sager, der har trukket sagsbehandlingstiden op.

Servicemålet for øvrige sagsbehandlingstider er overholdt i 4. kvartal.

Opgørelsen dækker kun en mindre del af administrationens sagsbehandling inden for bygge-, landbrugs- og miljøområdet. Opgørelsen er vedlagt og viser sagsbehandlingstider for alle fire kvartaler i 2022.

D. Kompetenceoverdragelse til ARGO af afsætning af tekstil fra Lejre Kommune

ARGO har fremsendt tilbud til Lejre Kommune om at stå for udbud af sortering og oparbejdning af tekstil fra husstandsindsamlinger i ejerkommunerne, herunder Lejre Kommune. Udbuddet af tekstil er en tilvalgsydelse hos ARGO, og Lejre Kommune skal derfor senest den 31. januar 2023 give en forhåndstilkendegivelse til ARGO om, hvorvidt man ønsker at takke ja til tilbuddet - og senest den 1. maj 2023 sende underskrevet kompetenceoverdragelsesaftale omkring opgaven til ARGO efter politisk behandling. Administrationen har inden fristens udløb den 31. januar 2023 takket ja til tilbuddet, da gennemførelse af eget udbud vurderes administrativt ressourcekrævende samt uattraktivt, når man tager markedet for tekstil og de relativt beskedne mængder fra husstandsindsamlingen af tekstil i Lejre Kommune gennem storskraldsordningen i betragtning. Dagsorden til politisk godkendelse af kompetenceoverdragelsen forberedes til møde i Kommunalbestyrelsen i april 2023.

E. Gadstrup Genbrugsanlæg vil også efter et kommende salg håndtere Lejre Kommunes affald

ARGO udbyder Gadstrup Genbrugsanlæg til salg inklusive håndteringen af de fraktioner, som behandles i Gadstrup frem til 2025 for ARGOs ejerkommuner, herunder Lejre Kommune. Lejre Kommune skal i denne forbindelse inden den 31. januar 2023 tage stilling til, om kun de obligatoriske affaldsfraktioner (papir, pap og plast) skal indgå i salget, eller om også tilvalgsfraktionerne (metal og elektronik og batterier) skal indgå. Der er fra ARGOs side lagt op til, at også tilvalgsfraktionerne fremover håndteres af Gadstrup Genbrugsanlæg, og administrationen har overfor ARGO bekræftet dette indenfor fristens udløb, da det forekommer at være administrativt ressourcekrævende og uattraktivt selv at udbyde tilvalgsfraktionerne.

F. Svar fra transportministeren vedr. østvendte ramper fra Elverdamsvej til Holbækmotorvejen

Transportministeren har den 19. januar 2023 besvaret Lejre Kommunes henvendelse. Transportministeren henviser til, at det tidligere er vurderet, at østvendte ramper vil have begrænset trafikal effekt. Transportministeren inviterer til dialog med Vejdirektoratet om muligheden for at igangsætte nødvendige analyser af vej- og trafikforhold i området. Svar fra transportministeren er vedlagt som bilag.

Bilag

B - Henvendelse fra VD om vejafgiftnetværk for lastbiler med svar

B - Afgiftsbelagt vejnetværk - Lejre Kommune

C - Statistik 4. kvartal 2022 CTM

F - Svar til borgmester Tina Mandrup, Lejre Kommune.pdf

Punkt 3: TMB - Orientering om KL og Energistyrelsens forslag til handlingsplan for databaseret energiledelse

23-000496

Beslutning

Indstillingen tiltrådt.

Resumé

Der orienteres om "Forslag til handlingsplan for databaseret energiledelse i Lejre Kommune", som KL og Energistyrelsen har fået udarbejdet.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. At orienteringen tages til efterretning

Beslutningskompetence

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri

Sagsfremstilling

Baggrund for handlingsplanen

I Danmark bruges 40 % af energiforbruget i bygninger, og 20 % af CO₂-udledningen kommer fra opvarmning og drift af bygninger. Som en af landets største bygningsejere er det oplagt for kommunerne at energieffektivisere deres bygningsmasse og dermed reducere forbruget af energi. Et virkemiddel til at understøtte arbejdet med energieffektiviseringer er databaseret energiledelse, som handler om at kende data om energiforbruget og bruge disse data til styring og identifikation af energibesparende tiltag.

KL har i 2021 og 2022 sendt et spørgeskema omkring energiforbrug m.m. i kommunernes ejendomme. På baggrund af besvarelsene har KL og Energistyrelsen fået udarbejdet en handlingsplan for hver kommune med anbefalinger til, hvordan kommunen kan arbejde videre med databaseret energiledelse.

Se hele "Forslag til handlingsplan for databaseret energiledelse - Lejre Kommune" i bilag 1.

Handlingsplanens anbefalinger

Handlingsplanen er udviklet med afsæt i den internationale energiledelsesstandard ISO 50001. Her forstås databaseret energiledelse som et ledelsessystem, der fokuserer på kommunens energiforbrug og har til formål at hjælpe med at skabe overblik, systemer og processer, som løbende optimerer energiforbruget i kommunens bygninger. Arbejdet er baseret på systematisk og strategisk anvendelse af data og kræver bred organisatorisk forankring - som det kendes fra andre ISO-standarder.

Handlingsplanen er opdelt i fem emner:

1. Energipolitik
2. Planlægning
3. Iværksættelse og drift
4. Check og korriger
5. Ledelseevaluering

På baggrund af besvarelsen af spørgeskemaerne i 2021 og 2022 opnår kommunen en score indenfor de fem områder. Lejre Kommune scorer over gennemsnittet på tværs af kommunerne på fire ud af de fem emner (scorerne kan ses på side 5 i handlingsplanen). Med udgangspunkt i disse scorer gives der i handlingsplanen anbefalinger til, hvordan kommunen kan arbejde videre indenfor de fem emner:

1. *Energipolitik: Ud fra din kommunes besvarelser af spørgeskemaet er I langt i arbejdet indenfor Energipolitik og anbefalingen er derfor, at kommunen fokuserer på anbefalingerne i de andre delelementer*
2. *Planlægning: Anvend energimærkernes data til at identificere og prioritere energiforbedrende tiltag*
3. *Iværksættelse og drift: Etabler et energiteam, der er ansvarlige for den daglige drift af arbejdet med databaseret energiledelse og energieffektiviseringer af de kommunale ejendomme, eller allier dig med samarbejdspartnere i og udenfor organisationen*
4. *Check og korriger: Ud fra din kommunes besvarelser af spørgeskemaet er I langt i arbejdet indenfor Check og korriger, og anbefalingen er derfor, at kommunen fokuserer på anbefalingerne i de andre delelementer*
5. *Ledelsevaluering: Inddrag den kommunale ledelse i udvalgte analyseresultater for at sikre den nødvendige opbakning og ressourcerne til at drive arbejdet med databaseret energiledelse*

Hvad gør Lejre Kommune

I handlingsplanen anbefales det således at arbejde videre med punkt 2, 3 og 5. Anbefalingen i punkt 2 kan undre, da det netop er sådan, Lejre Kommune allerede anvender energimærkerne. I 2017-2018 blev der lavet lovpligtige energimærker af alle kommunens ejendomme - og herefter har mærkerne dannet baggrund for administrationens årlige indstilling til gennemførelse af energitiltag i kommunens bygninger. På den måde er der til dato blevet gennemført rigtig mange af de rentable tiltag fra energimærkerne.

I forhold til punkt 3 har Lejre Kommune igennem mange år arbejdet systematisk med energistyring. Kommunen bruger systemet MinEnergi, hvor data om el-, vand- og varmeforbrug i alle kommunens bygninger (beboelse undtaget) samles. Der bliver genereret alarmer i forhold til spild og merforbrug, og der kan laves grafer, rapporter, analyser m.v. Der er ikke nedsat et formelt energiteam, men medarbejdere i Ejendomme og Teknisk Service samarbejder dagligt om energiforbrug, stop af evt. spild og merforbrug samt energitiltag i bygningerne. Både kommunens energikoordinator, øvrige medarbejdere i Ejendomme, Teknisk Service samt brugere i bygningerne har adgang til MinEnergi.

I ISO-standardsystemet er punkt 5 bl.a. med for at sikre, at ledelse og politikere afsætter tilstrækkeligt med ressourcer i form af medarbejdere og økonomi. I Lejre Kommune har der igennem mange år været stor opbakning – både ledelsesmæssigt og politisk – til at afsætte penge til at energieffektivisere kommunens bygninger. Det sker bl.a. i form af den årlige politiske sag om energioptimeringstiltag. Desuden deltog administrationen i maj 2022 på et temamøde i Kommunalbestyrelsen, som bl.a. handlede om energistyring, eksempler fra mulige udtræk fra MinEnergi og energioptimeringstiltag i kommunen.

Administrationens vurdering

Energistyrelsen udgav i 2020 en rapport, hvori følgende definitioner og konklusion fremgår:

Energistyring: Data fra energiovervågning bruges til at optimere den energimæssige drift af bygninger og til at planlægge nye tiltag.

Energiledelse: Energistyring med baggrund i en vedtaget strategi/politik og evt. ISO 50001-certificeret

De fleste kommuner arbejder med "en form for energiledelse", som er mere praktisk funderet og ikke nødvendigvis hængt op på en strategi eller målsætning, der udspringer af en politisk beslutning (*Kommuner og regioners arbejde med klimamål og energieffektivisering, Energistyrelsen, 2020*).

Som flertallet af kommuner arbejder Lejre Kommune systematisk med energistyring, men har ikke hægtet dette op på en ISO 50001-certificering (så vidt vides er der ingen kommuner, der har opnået en energiledelses-certificering). Dette betyder dog ikke, at Lejre Kommune ikke har fastsat politiske mål på området - det sker blot gennem klimaplansarbejdet og DK2020. Kommunens bygninger hører under det fastlagte mål om, at energiforbruget i bygninger skal reduceres med 2 % pr. år frem mod 2023.

Handlingsplanens anbefalinger er givet ud fra en præmis om, at kommunerne skal arbejde med energistyring/energiledelse ud fra ISO-standard-tankegangen. Som med andre ISO-standarder er det tilfældet, at denne tilgang kræver mange ressourcer - både økonomiske og tjemæssige til bl.a. etablering, implementering, vedligeholdelse, dokumentation og certificering.

Det er kendetegnende for Lejre Kommune, at der har været et stort fokus på energioptimering i kommunens bygninger gennem mange år, og at det politisk prioriteres at afsætte penge til dette. Der er således opnået gode resultater ved den nuværende organisering og tilgang til arbejdet med energistyring og energieffektivisering.

På denne baggrund vurderer administrationen, at ressourcerne er bedst brugt på at fortsætte energiarbejdet som nu, fremfor at etablere et ressourcetungt set-up som ISO-50001. Der skal fortsat løbende ske en involvering af både ledelse og politikere, hvor dette giver mening og effekt.

Bilag

Bilag 1: Forslag til handlingsplan for databaseret energiledelse - Lejre Kommune

Punkt 4: TMB - Frigivelse af midler til energioptimering i kommunale bygninger, 2023

23-000146

Beslutning

Indstillingerne anbefales.

Resumé

I sagen foreslås konkrete energibesparende projekter til udførelse i 2023 - etablering af loftsventilatorer i haller og i Lærkereden samt belysningsanalyse og lysprojekter i skoler, haller og øvrige bygninger.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der meddeles en anlægsbevilling på 4,5 mio. kr. til anlægsprojekt energioptimering i kommunale bygninger
2. at der meddeles rådighedsbeløb på 4,5 mio. kr. til budget 2023 til anlægsprojekt energioptimering i kommunale bygninger
3. at rådighedsbeløbet på 4,5 mio. kr. finansieres ved låneoptag på 4,5 mio. kr.
4. at indtægtsbevilling vedrørende låneoptag på 4,5 mio. kr. indgår i forbindelse med opgørelse af den endelige låneramme for 2023
5. at udgifter til renter og afdrag i 2024 og frem forventes finansieret af de opnåede energibesparelser, men først kan opgøres i forbindelse med budgetoplæg 2024-2027

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

I 2023 foreslås det at gennemføre energioptimeringsprojekter med loftsventilatorer og belysning.

Loftsventilatorer i haller og Lærkereden

I 2020 blev der som et pilotforsøg opsat to HVLS-ventilatorer (High Volume-Low Speed) i Bramsnæsvighallen.

Varmen, som stiger til vejrs i højloftede rum som f.eks. haller, presses via de store, langsomt roterende loftsventilatorer ned i rummet. Det medfører både, at luftkvaliteten forbedres og at den tilførte varme bliver langt bedre udnyttet, da den fordeles jævnt i rummet.

Målinger har vist, at ventilatorerne i Bramsnæsvighallen har medført en energibesparelse på 25 % som følge af den bedre varmeudnyttelse. På denne baggrund foreslås der etableret HVLS-ventilatorer i resten af Lejre Kommunes haller. Samtidig foreslås der etableret en ventilator i Lærkeredens forsamlingslokale, hvor der er en udfordring med fordelingen af varmen.

Belysning i skoler, haller og øvrige bygninger

Fra 24. august 2023 er det ikke længere tilladt at importere eller producere lysstofrør i EU, fordi rørene indeholder kviksølv. Dog må lysstofrør fra butikernes lagre fortsat sælges, købes og bruges, også efter august 2023.

Omkring 2010-2012 udskiftede Lejre Kommune lys på en række skoler, enkelte haller og andre bygninger. Her var LED-lys endnu for dyrt/dårligt til, at det kunne betale sig, så der blev opsat belysning med især T5-rør, som sammen med T8-rør er de mest gængse typer lysstofrør, som udgår. I årene efter blev der skiftet lys i flere haller og på rådhusene - her er

der LED, som på det tidspunkt var blevet både bedre og billigere. I nybyggeri og bygninger, hvor lysanlæg er skiftet i de senere år, er der også anvendt LED.

Når hele belysningsanlæg skiftes, står Ejendomme for opgaven som et energioptimeringstiltag. Den daglige drift ligger decentralt, hvilket vil sige, at når der skiftes et enkelt rør eller armatur, er det typisk Teknisk Service/en elektriker, der skifter. Disse løbende udskiftninger er der ikke et centralt overblik over.

Da T5 og T8-rør fortsat vil kunne købes i en periode, er der ikke umiddelbart en udfordring i forhold til at holde de eksisterende belysningsanlæg kørende. Men det foreslås, at der i 2023 bliver skabt et overblik over udskiftningsbehovet af belysningsanlæggene i kommunens større bygninger (skoler, haller o.l.). I overblikket skal også indgå en vurdering af, om anlæggene kræver en totaludskiftning eller om eksisterende armaturer kan ombygges til at kunne anvende LED-rør (kræver ny indmad i armaturet). Hvis genanvendelse af armaturer er mulig og økonomisk rentabelt, vil det være en mere bæredygtig og cirkulær løsning end at smide dem ud. På baggrund af analysen foreslås det, at de første belysningsprojekter udbydes og igangsættes i 2023, og at der laves en plan for udskiftning/opgradering af resterende større belysningsanlæg over de kommende år. Som en fase to foreslås der i starten af 2024 lavet en tilsvarende analyse og plan for udskiftning af mindre belysningsanlæg (institutioner, kulturfaciliteter m.m.)

I 2022 er der igangsat forskellige mindre lysprojekter i kommunens bygninger, blandt andet som følge af indmeldinger i forbindelse med kommunens energispareindsats. Det foreslås, at denne indsats fortsættes i 2023.

Omstilling fra naturgas- og oliefyr til varmepumper

Omkring 50 af Lejre Kommunes skoler, SFO'er, institutioner, haller, kulturfaciliteter m.v. opvarmes med naturgas.

I de kommende år skal alle naturgas- og oliefyr konverteres til fjernvarme eller varmepumper (individuelle eller fælles løsninger). Ejendomme anslår - ud fra kendte priser på forskellige størrelser varmepumper - at investeringsbehovet til en konvertering til varmepumper vil være mindst 53 mio. kr. Hertil skal også lægges et ukendt beløb til at tilkøb af ampere til større bygninger, hvor der ikke er nok ampere til at drive en varmepumpe. Erfaring fra varmepumpeprojekterne på Firkløverskolen og Aktivitetscenter Østergaard viser, at amperetilkøb koster op mod 0,5 mio. kr. pr. større ejendom.

Ifølge "Aftale om kommunernes økonomi for 2023" er *Regeringen og KL enige om, at der er behov for en markant grøn omstilling i de kommende år, hvilket kræver udfasning af den fossile opvarmning fra olie og gasfyr i offentlige bygninger. KL vil derfor, ligesom staten, i foråret 2023 fremlægge en plan for udfasningen af olie- og gasfyr.*

Det foreslås at afvente udmeldingerne i KL's udfasningsplan, før der tages systematisk fat i omstillingen af varmeforsyningen i kommunens ejendomme. Ejendomme vil senere på året fremlægge en særskilt sag omkring omstillingen - hvori der blandt andet vil indgå forslag til tidsplan, prisestimer, afdækning af eventuelle tilskudsmuligheder fra statslige puljer m.v. I planlægningen vil også indgå konklusioner fra Lejre Kommunes varmeplan, som blev offentliggjort i slutningen af 2022, og som bl.a. udpeger områder, hvor der vil kunne etableres fjernvarme. Endelig vil der også blive taget højde for de analyser, der pågår omkring muligheden for at etablere termonet i nogle af kommunens landsbyer.

Administrationens vurdering

Ejendomme vurderer, at de foreslåede projekter er dem, det giver bedst mening at igangsætte i 2023. Der er i 2023 afsat en meget lille pulje til ejendomsvedligeholdelse, hvilket ikke gør det muligt at lave samme koordinering mellem vedligeholdelse og energitiltag som tidligere år. De foreslåede energitiltag er derfor "stand-alone-projekter", der udelukkende er energirelaterede.

Ejendomme vurderer, at loftventilatorprojektet kan gennemføres i alle haller og i Lærkereden for i alt 1,5 mio. kr. Belysningsanalyse, udbud og gennemførelse af de første større belysningsprojekter samt mindre lysprojekter, som opstår i løbet af energispareindsatsen, kan gennemføres for i alt 3 mio. kr.

Dermed søges der om i alt 4,5 mio. kr. til projekter i 2023 inkl. ekstern rådgivning og intern bygherrerådgivning.

Økonomi og finansiering

Der vil ved energioptimeringstiltag være en årlig besparelse til el- og varmekonsum, men de nuværende budgetter er udfordret i forhold til de nuværende kendte højere energipriser.

Besparelserne i 2023 afhænger af tidspunktet for gennemførelse af de enkelte energiprojekter og kan på nuværende tidspunkt ikke estimeres. Når den endelige låneramme for 2023 opgøres, vil de årlige besparelser til el- og varmekonsum blive opgjort.

Normalt plejer budgettet til energi at blive tilsvarende reduceret til brug for finansiering af udgifter til renter og afdrag. Der er på nuværende tidspunkt usikkerhed om, hvorvidt den samlede bevilling til energi i budget 2024 holder. Derudover er der ligeledes usikkerhed på nuværende tidspunkt omkring, hvordan rentesituationen er i 2024. Da lånet først vil blive optaget i 2024, anbefales det, at det først senere i forbindelse med budgetoplæg 2024-27 fastlægges, hvor meget energibevillingen kan finansiere af udgifter til renter og afdrag.

Investeringsudgifterne vil i 2023 blive finansieret af kommunekassen frem til lånoptagelse i 2024.

Punkt 5: TMB - Nedgravede og andre bundtømte beholdere ved fælles bebyggelser og kommunale institutioner

18-12692A

Beslutning

Udvalget anbefaler, at der på nuværende tidspunkt ikke arbejdes videre med bundtømte beholdere. Det anbefales, at muligheden for indførelse af bundtømte beholdere undersøges i forbindelse med den forestående selskabsgørelse af affaldsindsamlingen.

Resumé

Udvalget for Teknik & Miljø har den 7. januar 2019 besluttet, at administrationen skal fremlægge udkast til retningslinjer og finansieringsmodeller for at få tømt affald i nedgravede affaldsbeholdere. Med denne sag fremlægges finansieringsmodeller og udgiftsniveau for både etablering og drift. Retningslinjer udarbejdes med ny sag, hvis udvalget vælger at gå videre med projektet. Samtidig foreslås det, at begrebet "nedgravede beholdere" ændres til "bundetømte beholdere", så der også bliver taget stilling til muligheden for ikke-nedgravede bundtømte beholdere, der er et billigere alternativ.

På Økonomiudvalgsmøde den 19. september 2022 blev der behandlet en sag om bevilling til affaldsgårde ved de kommunale bygninger. Bundtømte beholdere kunne være en mulighed ved udvalgte kommunale institutioner. Derfor gennemgås også udgiftsniveau for etablering og drift af bundtømte beholdere ved kommunale institutioner. Etableringen af de større affaldsgårde, kan først påbegyndes, når det er besluttet, om der er mulighed for og økonomi til at få tømt bundtømte beholdere ved kommunale institutioner.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der tages stilling til om - og i givet fald hvordan - der skal arbejdes videre med muligheden for affaldsindsamling i bundtømte beholdere i Lejre Kommune.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Bundetømte beholdere er en samlebetegnelse for en type affaldsbeholder, der tømmes ved hjælp af en skraldebil med kran, der løfter beholderen op og tømmer den via bunden på beholderen. En grøn glaskube er et eksempel på en bundtømt beholder. De bundtømte beholdere findes i mange former og farver og kan stå på jorden eller være helt eller delvist nedgravede. De nedgravede er meget pladsbesparende over jorden i forhold til de almindelige beholdere. Det gælder ikke i samme grad for de ikke-nedgravede bundtømte beholdere, men også de er pladsbesparende, da de er større og har andre dimensioner, der giver mulighed for at pakke affaldet anderledes, end i almindelige beholdere på hjul.

Bundetømte beholdere er generelt markant dyrere i indkøb end almindelige affaldsbeholdere på hjul. Det samme gælder for prisen for tømning af beholderne - dog mindskes tømmeprisen afhængig af antal adresser med bundtømning.

Da udgifterne til indkøb, etablering og tømning af de bundtømte beholdere ikke kan sammenlignes med de almindelige beholdere, skal der udregnes særlige gebyrer, såfremt dette indføres. Der skal desuden laves udbud eller indgås aftale med en renovatør, der kan tømme med kran. Dertil kommer, at regulativet for indsamling af affald skal opdateres, så det tydeliggøres hvilke retningslinjer, der gælder for boligområder, hvor affaldet indsamles i bundtømte beholdere, herunder krav til krogssystemer på de bundtømte beholdere, antal affaldsfraktioner og lignende.

I sagen oplistes eksempler på pris for indkøb og tømning for henholdsvis almindelige beholdere samt henholdsvis nedgravede og ikke-nedgravede bundtømte beholdere samt finansiering af dette. Herefter gives et bud på behovet for bundtømte beholdere ved henholdsvis private fælles bebyggelser og ved kommunale institutioner samt et afsnit, der præsenterer udgiftsniveauet for bundtømte beholdere ved kommunale institutioner i forhold til de almindelige beholdere.

Udgifter til indkøb og tømning af bundtømte beholdere samt forslag til finansieringsmodel

Det følgende skema viser indkøbs- og tønningsudgifter for henholdsvis almindelige beholdere, ikke-nedgravede bundtømte beholdere og fuldt nedgravede bundtømte beholdere ved et boligområde med 25 husstande.

	Almindelige beholdere pr. fællesadresse		Ikke-nedgravede bundtømte pr. fællesadresse		Nedgravede bundtømte pr. fællesadresse	
	Indkøb	Tømning	Indkøb	Tømning	Indkøb	Tømning
v. 1 adresse i kommunen	52.550 kr	19.000 kr	207.000 kr	286.000 kr	579.000 kr	234.000 kr.
v. 10 adresser i kommunen	52.550 kr	19.000 kr	207.000 kr	86.000 kr	579.000 kr	70.000 kr
v. 25 adresser i kommunen	52.550 kr	19.000 kr	207.000 kr	46.000 kr	579.000 kr	38.000 kr

Tømningspriserne for bundtømte beholdere er afhængige af, hvor mange adresser renovatøren skal tømme indenfor aftalen. Derfor er der angivet tømmepriser for henholdsvis én adresse, 10 adresser og 25 adresser. Den renovatør, administrationen har været i dialog med kan ikke gå længere ned end prisen for tømning af 25 adresser. Administrationen er dog bekendt med, at andre kommuner, der har op mod 100 adresser har bedre tømmepriser end de angivne.

Priserne kan ændre sig ved gennemførelse af et egentligt udbud af indkøbet og etableringen.

Udover tømning er der årlige driftsudgifter til administration og behandling af affaldet. Disse er ens uanset beholdertype og indgår ikke i ovenstående tømningspriser.

Det følgende skema viser, hvordan der i andre kommuner er praksis for at finansiere de forskellige beholdertyper

Almindelige beholdere pr. fællesadresse		Ikke-nedgravede bundtømte pr. fælles adresse		Nedgravede bundtømte pr. fælles adresse	
Indkøb	Tømning	Indkøb	Tømning	Indkøb	Tømning
Gebyrfinansieres	Gebyrfinansieres	Grundejer betaler	Gebyrfinansieres	Grundejer betaler	Gebyrfinansieres

Behovet for bundtømte beholdere ved private fælles bebyggelser

Planafdelingen - og til dels også affalds- og genbrugsteamet - i Lejre Kommune har over de seneste år jævnligt mødt ønsket fra bygherrer om alternative og pladsbesparende affaldsbeholdere end de almindelige containere på hjul. Planafdelingen forventer, at det også i fremtiden vil være et element, der indgår i bygherrernes overvejelser. Der er efter planafdelingens vurdering i gennemsnit et nyt boligområde om året, hvor alternative beholdere kunne komme på tale.

Affaldssortering og affaldsgårde ved kommunale institutioner

I forbindelse med implementering af affaldssortering i de kommunale institutioner for godt et år siden, blev der udleveret betydeligt flere beholdere til den enkelte institution for at efterleve kravet om udvidet sortering. Ved nogle enkelte ejendomme var der plads til de ekstra beholdere, men rigtig mange steder er det en udfordring, da der ikke er tilstrækkelig plads ved de tidligere affaldsgårde/benyttede pladser. Samtidig er nogle af affaldsgårdene/pladserne placeret uhensigtsmæssigt i forbindelse med brand/forsikring. Ved de fleste kommunale bygninger er der således behov for at udvide eller nyetablere affaldsgårde.

Generelt er der behov for ca. den dobbelte plads til affaldsgårde efter indførelsen af yderligere affaldssortering. Det betyder, at det på nogle institutioner er svært at finde plads til den nye affaldsgård uden samtidig at nedlægge parkeringspladser eller fjerne beplantning og træer, hvilket typisk giver en del udfordringer. Se bilag 1 (Bramsnæsvig Skole) med de forskellige affaldsgårde-løsninger på Bramsnæsvigskolen.

Hvis der bliver mulighed for etablering og tømning af bundtømte beholdere, bliver pladsbehovet til affaldsarealer reduceret til ca. halvdelen, hvilket som udgangspunkt giver færre udfordringer med plads til parkering etc.

For at det giver mening at skifte de nuværende beholdere på hjul ud med bundtømte eller nedgravede beholdere, skal institutionen have en vis mængde affald. Det vil derfor typisk være aktuelt med bundtømte beholdere på skoler, ældrecentre, haller og de allerstørste børneinstitutioner.

Anslået udgiftsniveau for beholdertyper ved de ti største kommunale institutioner

Skemaet nedenfor viser anlægs- og driftsudgifter for henholdsvis almindelige beholdere på hjul, ikke-nedgravede bundtømte beholdere og fuldt nedgravede bundtømte beholdere ved 10 og 25 institutioner/adresser.

Institutioner:

1. Bramsnæsrig Skole
2. Allerslev Skole
3. Trællerup Skolen
4. Firkløver Skolen
5. Kr. Hyllinge Skole
6. Hvalsø Skole
7. Bøgebakken Plejecenter
8. Hvalsø Plejecenter
9. Skjoldungerne Børnehus
10. Den Grønne Kile Børnehus

Inst:	Beholdere på hjul*		Ikke nedgravet bundtømte**			
	Nuværende + Gård		10 adresser		25 adresser	
	Anlæg	Drift	Anlæg	Drift	Anlæg	Drift
1.	51.000	10.140	266.750	85.800	266.750	45.760
2.	87.000	19.760	491.750	148.200	491.750	79.040
3.	65.000	12.480	319.950	101.400	319.950	54.080
4.	56.000	3.380	150.850	54.600	150.850	29.120
5.	66.000	13.000	427.900	171.600	427.900	91.520
6.	75.000	16.120	382.200	140.400	382.200	74.880
7.	61.000	9.360	266.750	62.400	266.750	33.280
8.	80.000	17.160	464.200	140.400	464.200	74.880
9.	55.000	9.620	223.250	78.000	223.250	41.600
10.	57.000	6.500	182.900	70.200	182.900	37.440
Sum:	653.000	117.520	3.176.500	1.053.000	3.176.500	561.600

Inst: Nedgravet beholdere bundtømte

Inst:	10 adresser		25 adresser	
	Anlæg	Drift	Anlæg	Drift
1.	413.750	54.600	413.750	29.120

2.	496.500	70.200	496.500	37.440
3.	413.750	54.600	413.750	29.120
4.	413.750	54.600	413.750	29.120
5.	413.750	54.600	413.750	29.120
6.	496.500	62.400	496.500	33.280
7.	413.750	54.600	413.750	29.120
8.	413.750	54.600	413.750	29.120
9.	413.750	54.600	413.750	29.120
10.	413.750	54.600	413.750	29.120
Sum:	4.303.000	569.400	4.303.000	303.680

*Kolonne 1, beholdere på hjul: Beregningen indeholder pris til etablering eller udvidelse af affaldsgård. Til en affaldsgård er der beregnet fast belægning på terræn, de steder der ikke allerede er det samt en fysisk afgrænsning af affaldsgårdsområdet i form af indhegning.

**Ved etablering af bundtømte beholdere, vil der også være behov for at lave fast belægning under og omkring beholderne.

Etableringsudgifterne for de 10 institutioner er:

Med nuværende ordning, Udgifter til affaldsgårde (fliser og hegn): 653.000 kr.

Med bundtømte, ikke nedgravede beholdere: 3.176.500 kr.

Med bundtømte, nedgravede beholdere: 4.303.000 kr.

Tømningsprisen for de 10 institutioner er:

Med nuværende ordning: 117.520 kr./år

Med bundtømte, ikke nedgravede beholdere: 1.053.000 kr./år

Med bundtømte, nedgravede beholdere: 569.400 kr./år

Tømningspris, hvis der er 25 matrikler tilknyttet ordningen:

Med nuværende ordning: 117.520 kr./år

Med bundtømte, ikke nedgravede beholdere: 561.600 kr./år

Med bundtømte, nedgravede beholdere: 303.680 kr./år

Administrationens vurdering

Bundtømte beholdere er et pladsbesparende og æstetisk alternativ til almindelige affaldscontainere på hjul. Bundtømte beholdere er samtidig markant dyrere i indkøb end almindelige beholdere. Udgiften til indkøb vil dog ved private bebyggelser udelukkende belaste det pågældende boligområde, der ønsker de bundtømte beholdere, og således selv har valgt det. Udgiften til tømnings vil også kun belaste det pågældende område, men et acceptabelt prisniveau for tømningsudgifter opnås kun, hvis minimum 10 adresser har bundtømte beholdere. Dette opnås kun indenfor en kort årrække, hvis 10 kommunale institutioner som de første får bundtømte beholdere.

Rammevilkårene for affaldsområdet har ændret sig meget de foregående år - og er fortsat i forandring. Meget ny lovgivning er ikke udført i praksis endnu i kommunerne, og Miljøstyrelsens vejledninger er ikke altid fyldestgørende. Det gælder også de ændrede regler for erhvervs deltagelse i de kommunale ordninger. Administrationen vurderer, at kommunale institutioner ikke skal opfattes som erhverv i denne sammenhæng og derfor ikke er underlagt de ændrede regler for erhverv. Et forventet kommende tilsyn af de kommunale affaldsgebyrer som det, Forsyningstilsynet vil gennemføre i de kommende år, vil endeligt afklare dette.

Den kommende selskabsgørelse af de kommunale affaldsydelser, der forventeligt skal gennemføres i 2024, vil betyde, at evt. fremtidig drift og kommende udbud af indsamling af affald i bundtømte beholdere skal overgå til affaldsselskabet. Hvis affaldsselskabet består af flere kommuner end Lejre Kommune, kan et fremtidigt udbud gennemføres sammen med de øvrige kommuner i selskabet og evt. medføre bedre priser på tømning.

Ressourcerne i affalds- og genbrugsteamet er i 2023 primært afsat til drift, myndighedsbehandling og opstart af initiativer i ny affaldsplan samt forberedelse af selskabsgørelse. Der er behov for en prioritering, hvis teamet i 2023 også skal arbejde videre med de bundtømte beholdere.

Ved de kommunale bygninger, hvor det er svært at få plads til alle de containere, som er nødvendige for at affaldssortere, vil det være en klar fordel at benytte bundtømte beholdere i stedet for containere på hjul. Da det har store økonomiske konsekvenser med øgede udgifter til både anlæg og drift, skal indfasningen ses i en større sammenhæng med, at Lejre Kommune gerne vil tilbyde ordningen med bundtømte beholdere til bl.a. boligselskaber og nye boligudstyknings.

Hvis det ikke besluttes at indføre bundtømte beholdere, kan en del af pladsmanglen afhjælpes ved at indføre ugetømning på mad- og restaffald.

Økonomi og finansiering

Affalds- og genbrugsområdet er et hvile-i-sig selv område, der finansieres gennem halvårlige opkrævninger af affaldsgebyrer hos husstande, kommunale institutioner og erhverv, der er med i de kommunale ordninger.

Reglerne for opkrævning af gebyrer er fastlagt i Bekendtgørelse om affaldsregulativer, -gebyrer og -aktører m.v.

Indkøb af bundtømte beholdere *kan* gebyrfinansieres, men administrationen vurderer, at indkøbet bør påhvile det boligområde eller den kommunale institution, der ønsker denne type beholdere. Som det ses af sagen, vil udgiften være mellem fire og 10 gange større end et indkøb af almindelige beholdere.

Tømningen og øvrige driftsudgifter i forbindelse med de bundtømte beholdere *skal* gebyrfinansieres. Tømningen er ved 10 adresser 3-4 gange dyrere end almindelige beholdere, men prisen kan mindskes ved flere adresser med bundtømte beholdere. 10 adresser opnås kun indenfor en kort årrække, hvis de kommunale institutioner går med i ordningen med bundtømte beholdere.

Der er bevilget 2,8 mio. kr. til affaldsgårde. Det er nødvendigt at lave en meget enkel affaldsgårdmodel, for at bevillingen er tilstrækkelig. Skemaet med adresserne viser udgiften for affaldsgårde på 10 institutioner lydende på 0,65 mio.

Hvis der etableres bundtømte beholdere ved 10 institutioner vil udgiften være 3,17 mio. kr. som vist i skemaet. Udgiften på 0,65 til affaldsgårde, fratrækkes udgiften på 3,17. Heraf skal der gives en ekstra anlægsbevilling på 2,53 mio. kr. + uforudseelige udgifter 0,38, i alt 2,91 mio. kr. samt en driftsbevilling på 0,94 mio. kr.

Hvis der etableres bundtømte beholdere ved 15 institutioner, skal udgiften for affaldsgårde ligeledes fratrækkes. Heraf skal der gives en ekstra anlægsbevilling lydende på 3,79 mio. kr. + uforudseelige udgifter 0,6, i alt 4,39 mio. kr. samt en driftsbevilling på 1,4 mio. kr.

Hvis der etableres bundtømte, nedgravede beholdere ved 15 institutioner vil der være behov for en ekstra anlægsbevilling på 5,48 mio. kr. og en ekstra driftsbevilling på 0,68 mio. kr.

Hvis der tilkøbes ugetømning på mad- og restaffald på 15 institutioner, vil det i øget driftsudgift koste 260.000 kr./år.

Bilag

Notat bundtømte beholdere

Punkt 6: TMB - Stikrydsning Bygaden i Lejre

21-7574A

Beslutning

Et flertal i udvalget, V og C fastholder projektet som udført.

Martin Stokholm (A) og Claus Jørgensen (F) ønsker, at stele nr. 3 også fjernes.

Resumé

På udvalgets møde den 10. januar 2023 blev udvalget orienteret om, at formanden for Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri jf. styrelseslovens § 22, stk. 2 har taget beslutning om, at stele nr. 1 i projekt for stikrydsning i Bygaden i Lejre nedtages. I den forbindelse blev der truffet beslutning om, at sagen om hele projektet genoptages i udvalget, hvilket sker i denne sag.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget træffer beslutning om, hvorvidt projektet skal ændres eller fastholdes, som det er etableret nu

Beslutningskompetence

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri

Sagsfremstilling

Udvalget besluttede på møde den 6. september 2022, at der skulle realiseres et trafiksikkerhedsprojekt for krydsning af Bygaden i Lejre indeholdende en løsning med anlæg af et kuppelformet bump suppleret med steler. Udvalget besluttede på mødet, at projektet skulle realiseres som vist på Bilag 1 - Stikrydsning Bygaden og med alle de projekterede steler.

Efter at projektet er blevet realiseret i november 2022, har Lejre Bageri udtrykt stor utilfredshed med særligt stele nr. 1, men også nr. 2, idet de indskrænker muligheden for kunders parkering ud for bageren.

Men baggrund i denne utilfredshed, har formanden for Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri i december 2022 truffet beslutning om, at stele nr. 1 nedtages. På udvalgets møde den 10. januar 2023, blev udvalget orienteret om dette. I den forbindelse blev der truffet beslutning om, at sagen om hele projektet genoptages, hvilket er anledningen til denne sag.

Udtalelser

Administrationen har, inden projektet blev forelagt udvalget på mødet den 6. september 2022, været i dialog med Lejre Bageri og Dagli'Brugsen om deres kommentarer til projektforslaget.

Bageren udtalte dengang, at de ønsker, at de 2 steler, der i projektforslaget er placeret lige ud for Lejre Bageri, udgår af projektet, da mange af deres kunder parkerer kortvarigt der. Der er tale om stelerne nr. 1 og nr. 2, som det fremgår af vedlagte Bilag 1 - Stikrydsning Bygaden i Lejre.

Dagli'Brugsen gav også udtryk for, at de ikke ønskede stelerne nr. 1 og nr. 2, da de vil være til gene for varetransporter til og fra Dagli'Brugsen. Dagli'Brugsen ønskede derudover, at stelerne nr. 3 og også gerne nr. 4 udgår af projektet af hensyn til vareaflysning til Dagli'Brugsen.

Administrationens vurdering

Det er fortsat administrationens vurdering, at stelerne nr. 1 og nr. 3 godt kan udgå af projektet, selvom det ikke er helt optimalt i forhold til at udelukke parkering på de strækninger, hvor der af hensyn til oversigt ikke bør parkeres. Såfremt stele nr. 3 udgår af projektet, så vil det primært have en positiv betydning for varetransporter til Dagli'Brugsen og kun marginal betydning for trafiksikkerheden. Det er lidt mere uheldigt for stele nr. 1's vedkommende, da en fjernelse af den måske kan medføre, at nogen bilister fortsat vil parkere lige ud for Lejre Bageri, hvilket ikke er godt for trafiksikkerheden. Det er derfor ud fra en samlet afvejning af trafiksikkerhed og fordele og ulemper for de

erhvervsdrivende og deres muligheder for primært vareindlevering, at administrationen til mødet den 6. september 2022 anbefalede at lade stelerne nr. 1 og nr. 3 udgå af projektet.

Det kan ikke anbefales, at lade stelerne nr. 2 og nr. 4 udgå, da det kan medføre, at passagemuligheden for de krydsende bløde trafikanter blokeres af køretøjer på begge sider af vejbumpet, hvor ganglinjerne er for stierne mod nord og syd. Derudover vil oversigten ved stikrydsningerne blive forringet, hvilket samlet set vil medføre en forringet trafiksikkerhed for særligt de bløde trafikanter.

Økonomi og finansiering

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser, så længe der ikke træffes beslutning om gennemgribende ændringer i projektet.

Bilag

Stikrydsning Bygaden i Lejre

Punkt 7: TMB - Grundlag for Lokalplan LK 97 for jordbærtunneller ved Mannerup

22-006085

Beslutning

Indstillingen tiltrådt. Det skal i arbejdet med lokalplanforslaget undersøges, om højden på væksthuse kan begrænses.

Claus Jørgensen (F) kan ikke følge indstillingen, men ønsker, at byggeriets højde begrænses til 4,25 m, og at projektet ved Mannerup reduceres af hensyn til indsynet til skoven.

Resumé

Ejeren af Bregnetvedvej 24 og Mannerupvej 30 ved Osted ønsker at gøre eksisterende jordbærtunneller permanente samt at have mulighed for at udvide produktionen med nye, permanente jordbærtunneller. Det samlede projekt er lokalplanpligtigt, og administrationen fremlægger her et forslag til grundlag for lokalplanen.

Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri besluttede den 6. september 2022 at udsende *Indkaldelse af idéer og forslag* for planlægning af jordbærtunneller i 4 ugers høring. I høringsperioden er der kommet syv høringsvar, herunder fra Mannerup Landsbylaug. I høringsperioden var der borgermøde den 11. oktober 2022.

Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri behandlede grundlag for lokalplan LK 97 den 10. januar 2023. Udvalget besluttede at udskyde sagen, fordi der var kommet nye oplysninger. Administrationen fremlægger her grundlag for Lokalplan LK 97 til beslutning på baggrund af de nye oplysninger.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at administrationen udarbejder forslag til Lokalplan LK 97 for jordbærtunneller ved Mannerup på baggrund af administrationens forslag til grundlag.

Beslutningskompetence

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri.

Sagsfremstilling

Ejeren af Bregnetvedvej 24 og Mannerupvej 30 ved Osted ønsker at gøre eksisterende jordbærtunneller permanente. Derudover ønsker ejeren at have mulighed for at udvide produktionen med en nye, permanente tunneller/væksthuse. Se bilag 1. Eksisterende tunneller hviler på midlertidige tilladelser.

Tunneller er 4,25 meter høje, mens væksthuse er 6,9 meter høje.

På Bregnetvedvej 24 er der eksisterende tunneller med et samlet areal på 175.560 m². Grundejer ønsker ikke ændringer af dette i lokalplanen.

På Mannerupvej 30 ønsker grundejer tunneller/væksthuse med et samlet areal på ca. 215.200 m², som er fordelt således:

- 84.535 m² eksisterende tunneller på midlertidige tilladelser
- 130.530 m² mulighed for nye tunneller/væksthuse, fordelt på 58.016 m² tunneller og 72.514 m² væksthuse

Grundejer har oplyst, at varetransport og arbejdskørsel til svinebruget og tunnellerne ved Mannerupvej 30 i dag sker fra Jonstrupvej, mens der fortsat er vejadgang til boligerne fra Mannerupvej. Arbejdskørsel med landbrugsmaskiner til drift af andre arealer med frilandskultur foregår fra Mannerupvej gennem Mannerup Landsby.

Grundejer har som udgangspunkt ret til at opføre byggeri, der er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift.

Kommunalbestyrelsen tog den 23. maj 2022 beslutning om, at projektet om jordbærtunneller på Mannerupvej 30 ved Osted er lokalplanpligtigt, [læs sagen her](#). Administrationen fremlægger her et forslag til grundlag for lokalplanen for jordbærtunneller på Bregnetvedvej 24 og Mannerupvej 30.

Kommuneplanlægning

Da der ikke er nogen kommuneplanramme for Bregnetvedvej 24 og Mannerupvej 30, er det nødvendigt at udarbejde et kommuneplantillæg, som udlægger en ramme for tunneller og væksthuse. På den baggrund besluttede Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri den 6. september 2022 at sende *Indkaldelse af idéer og forslag for planlægning af jordbærtunneller* i 4 ugers høring fra den 21. september til den 23. oktober 2022. I den forbindelse blev der holdt borgermøde den 11. oktober 2022. Under *Udtalelser* er en opsamling af temaer fra borgermødet og høringen.

Området ved Bregnetvedvej 24 og Mannerupvej 30 er allerede i dag præget af jordbærtunneller, som flere steder er synlige fra Mannerupvej og Mannerup Landsby. Mannerup Landsby er udpeget som en særlig bevaringsværdig landsby i Kommuneplan 2021. Den ønskede udvidelse med tunneller og væksthuse på Mannerupvej 30 ligger ca. 80 meter fra Mannerup Landsby. I kommuneplanen står, at det med de særligt bevaringsværdige landsbyer skal tilstræbes at friholde landsbyens afgrænsning mod det åbne land.

Lokalplanlægning

Ved lokalplanlægning af landbrugsbyggeri, gælder ifølge planlovens § 15, stk. 5 særlige begrænsninger, idet der er tale om et areal, som er udlagt til jordbrugsmæssig anvendelse. Ifølge landbrugslovens § 4 kan gartneri, herunder tunneller og væksthuse, defineres som jordbrugsmæssig anvendelse.

I lokalplanen kan der fastsættes bestemmelser om:

- Områdets anvendelse
- Vej- og stiforhold
- Bebyggelsens omfang og udformning
- Afskærmningsforanstaltninger

Der kan med lokalplanen ikke fastsættes bestemmelser om:

- Ejendommens størrelse og afgrænsning
- Bebyggelsens beliggenhed
- Anvendelse af de enkelte bygninger
- Udformning, anvendelse og vedligeholdelse af ubebyggede arealer

Administrationen har fået advokatfirmaet Bech-Bruun til at udarbejde et notat, der belyser kommunens muligheder for at regulere lokalplanafrænsningen, se bilag 9. Bech-Bruun vurderer, at kommunen godt kan regulere lokalplanafrænsningen og herunder også indskrænke lokalplanområdet under forudsætning af, at det sker på baggrund af saglige og planlægningsmæssige hensyn, som naturmæssige, landskabsmæssige, bevaringsmæssige og kulturhistoriske hensyn samt eventuelle nabohensyn. Dette gælder også selvom, det er erhvervmæssigt nødvendigt byggeri. Denne vurdering blev forelagt udvalget på mødet den 10. januar 2023, og på den baggrund besluttede udvalget at udskyde sagen.

På baggrund af konklusionerne i notatet har administrationen udarbejdet et notat, der systematisk beskriver de planlægningsmæssige hensyn, der ligger til grund for administrationens forslag til grundlag for lokalplanen. Notatet er vedlagt som bilag 10.

Udtalelser

Høring

I høringsperioden for *Indkaldelse af idéer og forslag* er der kommet syv høringssvar. Se bilag 2. To høringssvar er fra Mannerup Landsbylaug, som indeholder følgende hovedsynspunkter:

1. At jordbærproduktionen i tunneller og væksthuse ved Mannerupvej 30 ikke udvides, men i stedet placeres ved Bregnetvedvej 24. En udvidelse af jordbærproduktionen på Mannerupvej 30 vil komme meget tæt på Mannerup Landsby, som i kommuneplanen er udpeget som en særlig bevaringsværdig landsby.
2. At arbejdskørsel til og fra Mannerupvej 30 i fremtiden ikke sker via Mannerupvej. Mannerupvej er en smal vej, der ikke er dimensioneret til arbejdskørsel i det omfang, som den nuværende produktion bidrager med.
3. At byggeriet ikke bliver højere end det er i dag.
4. At der ikke tillades vækstbelysning i tunneller eller væksthuse
5. At der etableres og vedligeholdes afskærmende beplantning i bredde på mindst 5 meter. Beplantningen skal plantes, når lokalplanen er vedtaget og inden nybyggeri påbegyndes. Beplantningen skal ved udplantning have en størrelse,

der sikrer fuld afskærmning indenfor højest 5 år.

6. Tunneller og væksthuse må ikke være en barriere for dyre- og planteliv eller begrænse rekreativ tilgængelighed for mennesker.
7. En massiv udbredelse af tunneller og væksthuse vil påvirke Mannerup som landsby i negativ retning. Varierende økologiske afgrøder og græssende køer vil blive skiftet ud med plastiktunneller.
8. At der skal laves en professionel visualisering af det endelige projekt, fordi nuværende visualiseringer er misvisende.
9. At grøntsager dyrket i opvarmede drivhuse i Danmark udleder 5-10 gange mere CO₂ end importerede grøntsager fra Spanien

Derudover er der kommet fem høringssvar fra beboere og grupper i området. To af høringssvarene støtter høringssvaret fra Mannerup Landsbylaug. Udover synspunkterne nævnt under Mannerup Landsbylaug er der følgende synspunkter:

1. Forstår ikke, hvordan industriel jordbærproduktion hænger sammen med visionerne om Vores Sted.
2. Ønsker ikke jordbærtunneller i det åbne land.
3. Der er allerede i dag dagligt en udfordring med store landbrugsmaskiner på Mannerupvej. Adgangen fra Jonstrupvej benyttes ikke til arbejdskørsel.
4. Opfordrer til at begrænse trafikmængden på Mannerupvej, alternativt sænke hastigheden.
5. At tunnellerne ikke placeres i skel.

Borgermøde

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri holdt borgermøde den 11. oktober 2022 på Osted Fri- og Efterskole. Se bilag 3 og 4. På borgermødet blev følgende temaer drøftet:

- Anvendelse – der blev stillet spørgsmål til, om gartneri er jordbrug,
- Tunneller/væksthuse – der blev spurgt ind til om lokalplanen kan stille krav til højde, materialer og vækstlys. Grundejer blev spurgt om de nye tunneller kan flyttes fra Mannerupvej 30 til Bregnetvedvej 24,
- Beplantning – der var ønske om, at lokalplanen indeholder krav til beplantning, herunder arter, højde og antal rækker,
- Regnvandshåndtering – der er udfordringer med vand om vinteren. Det påvirker allerede i dag nabomatriklerne,
- Trafik – der blev spurgt til, hvad der bliver gjort ved de trafikale forhold.

Administrationens vurdering

Lokalplanen som redskab er den eneste mulighed, Lejre Kommune har for at stille krav til byggeriet af tunneller og væksthuse, fordi grundejer i udgangspunktet har ret til at opføre byggeri, der er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift.

På borgermødet og i høringssvarene var der et stort fokus på særligt at begrænse de visuelle og trafikale påvirkninger fra jordbærtunnellerne.

Den seneste trafikmåling fra 2017 viser, at der generelt ikke bliver kørt for stærkt gennem Mannerup. Hastighed og lignende på Mannerupvej ligger desuden udenfor det, lokalplanen kan regulere, men det kan reguleres med vejloven. Administrationen forventer at foretage en ny trafikmåling i foråret 2023 for at undersøge, om det giver anledning til fartdæmpende foranstaltninger på Mannerupvej.

Administrationen har udarbejdet en oversigt over hvilke planlægningsmæssige hensyn, der kan være relevante i forhold til lokalplanlægningen for tunneller/væksthuse, se bilag 10.

Administrationen vurderer, at der er følgende muligheder for at regulere tunneller/væksthuse og foreslår, at følgende punkter godkendes som grundlag for lokalplanen:

Formål:

Lokalplanens formål er at sikre byggeri og anlægs indpasning i bymiljøet og landskabet samt at afskærme området, så det bliver mindre synligt fra omgivelserne.

Afgrænsning og zonestatus:

Lokalplanområdet ligger i landzone og vil forblive i landzone med den endeligt godkendte lokalplan.

Planloven giver ikke mulighed for at planlægge for jordbrugsmæssig anvendelse, som hovedbygninger, stalde mv. På den baggrund anbefaler administrationen, at lokalplanområdet kun indeholder arealer til tunneller, væksthuse og afskærmende beplantningsbælte.

Mannerup Landsby er udpeget som en særligt bevaringsværdig landsby. Af kommuneplanens retningslinjer for kulturhistorie fremgår det, at det ved særlige bevaringsværdige landsbyer skal tilstræbes at friholde afgrænsningen af landsbyen mod det åbne land. I dag er der ca. 200 meter fra Mannerup Landsby til nærmeste bebyggelse, herunder Mannerupvej 30. Sammenlignet med andre særligt bevaringsværdige landsbyer i Lejre Kommune, er det overvejende billede, at der enten ingen bebyggelse er eller kun enkelte fritliggende huse og gårde inden for en radius af 200 meter fra landsbyen. På den baggrund vurderer administrationen, at væksthuse eller tunnellerne ikke bør ligge tættere end 200 meter fra Mannerup Landsby, fordi de vil opleves meget massivt sammenlignet med fritliggende gårde og huse. Se bilag 8.

Planloven giver mulighed for at inddеле området i delområder til tunneller og væksthuse. Tunnellerne er 4,25 meter høje, mens væksthuse er 6,9 meter høje.

I det videre arbejde vil administrationen særligt fokusere på lokalplanafgrænsningen ved Mannerupvej 30 mod Mannerup Landsby. Administrationen anbefaler, at hvis der skal placeres områder til væksthuse i 6,9 meters højde, så skal de placeres lavt i terrænet, så de er mindre synlige fra omgivelserne, herunder Mannerup Landsby. Se bilag 5 og 6.

Grundejer har oplyst, at det ikke er muligt at flytte udvidelsen med tunneller/væksthuse fra Mannerupvej 30 til Bregnetvedvej 24, fordi arealet er for lille og for ujævnt. Desuden ligger det mere synligt i landskabet, og grundejer mener, det vil påvirke flere borgere i og omkring Osted, end det gør ved Mannerup Landsby.

Planloven giver mulighed for at medtage bestemmelser om bonusvirkning i lokalplanen, så konkrete landzonetilladelser indarbejdes direkte i lokalplanens bestemmelser.

Anvendelse:

Lokalplanens generelle anvendelse er landområde, mens den specifikke anvendelse er landområde, jordbrugsområde, industrielt landbrug, herunder gartneri.

Udstykning:

Planloven giver ikke mulighed for at regulere ejendommens størrelse og afgrænsning, herunder udstykning, når der er tale om lokalplaner til jordbrugsmæssig anvendelse.

Veje, stier og parkering:

Planloven giver mulighed for at regulere vejadgang til de aktiviteter og det område, der lokalplanlægges for, dvs. til jordbærproduktionen i tunneller eller væksthuse. Det vil ikke være muligt at stille krav til trafikken til og fra de øvrige landbrugsaktiviteter på Mannerupvej 30. Administrationen anbefaler, at lokalplanområdet ved Mannerupvej 30 vejbetjenes fra Jonstrupvej. Ved Bregnetvedvej 24 vejbetjenes lokalplanområdet fra Bregnetvedvej.

Planloven giver også mulighed for at regulere stier. Grundejer ønsker ikke stiforbindelser gennem området.

Planloven giver ikke mulighed for at regulere parkeringsarealer, når der er tale om lokalplaner til jordbrugsmæssig anvendelse.

Bebyggelsens omfang og placering:

Planloven giver mulighed for at fastsætte bygningshøjder. Administrationen anbefaler, at lokalplanen fastsætter højden i delområder til tunneller til 4,25 meter, og delområder til væksthuse til 6,90 meter. Se bilag 5 og 6.

Planloven giver desuden mulighed for at fastsætte, hvor mange kvadratmeter, der må bygges. Administrationen foreslår at opdele det på delområde-niveau, fordi lokalområdet består af flere geografisk adskilte områder.

Planloven giver ikke mulighed for at fastsætte bygningers beliggenhed på grunde, herunder byggefelter og bebyggelsesplaner, når der er tale om lokalplaner til jordbrugsmæssig anvendelse. Planloven giver heller ikke mulighed for at fastsætte anvendelsen for de enkelte bygninger.

Bebyggelsens udseende:

Planloven giver mulighed for at fastsætte bestemmelser om materialer, farver og udformning af facader og tage. Administrationen foreslår, at lokalplanen fastsætter bebyggelsens udseende på baggrund af delområderne.

I delområder til tunneller og væksthuse skal facade- og tagmaterialet være i transparent plast. Facadematerialer må ikke fremstå kraftigt lysreflekterende eller blændende og må maksimalt være glans 10.

Planloven giver ikke mulighed for at stille krav om, at der ikke må være vækstlys i tunneller og væksthuse, fordi det er inde i bygningen. En lokalplan må kun regulere udvendige forhold. Grundejer har dog oplyst, at der ikke er planer om brug af kunstigt lys.

Ubebyggede arealer:

Planloven giver ikke mulighed for at fastsætte bestemmelser om udformning, anvendelse og

vedligeholdelse af ubebyggede arealer, herunder terrænregulering, beplantningsplan, beplantning i øvrigt som højde og type og arealanvendelse, når der er tale om lokalplaner til jordbrugsmæssig anvendelse.

Administrationen anbefaler at arbejde videre med en opdeling af lokalplanområdet ved Mannerupvej 30, som giver plads til en spredningskorridor fra vandløbet over et område med beskyttet natur til det åbne land.

Sikring mod oversvømmelse:

Planloven giver mulighed for at fastsætte bestemmelser om sikring mod oversvømmelse. Administrationen anbefaler at arbejde videre med håndtering af regnvand for at undgå oversvømmelser i lokalplanområderne, når så store dele af arealet bliver overdækket.

Betingelser for ibrugtagning:

Planloven giver mulighed for at stille betingelse for ibrugtagning. Administrationen anbefaler at stille betingelse om, at regnvandshåndtering og beplantningsbælte skal være etableret, før tunneller og væksthuse må tages i brug.

Planloven giver generelt ikke mulighed for at regulere ubebyggede arealer, herunder krav til beplantningen, når der er tale om jordbrugsmæssig anvendelse.

Administrationen har været i dialog med Bolig- og Planstyrelsen om krav til udformning af beplantningsbælte i forbindelse med ibrugtagningen. Styrelsen oplyser, at der ikke er nogen praksis på området, men at Lejre Kommune kan overveje at medtage krav om udformning af beplantningsbæltet af æstetiske hensyn. Se bilag 7.

På den baggrund anbefaler administrationen at fastsætte krav til beplantningens type, højde og antal rækker i beplantningsbæltet af æstetiske hensyn i forhold til naboerne.

Økonomi og finansiering

Sagen har ikke økonomiske konsekvenser for Lejre Kommune.

Bilag

Bilag 1 Projektmateriale for jordbærtunneller ved Mannrup

Bilag 2 Hvidbog med høringssvar

Bilag 3 Referat for borgermøde om planlægning af jordbærtunneller

Bilag 4 Artikel fra Dagbladet om borgermødet

Bilag 5 Mulig placering af væksthuse

Bilag 6 Snit af tunnellervæksthuse ved Mannerupvej 30

Bilag 7 Vejledende notat fra Bolig- og Planstyrelsen om jordbrugsmæssig anvendelse jordbærtunneller

Bilag 8 Særlig bevaringsværdig landsby

Bilag 9 - Bech-Bruun notat om lokalplan for erhvervmæssigt nødvendige driftsbygninger

Bilag 10 Planlægningsmæssige hensyn

Punkt 8: TMB - Landzonetilladelse til privat solcelleanlæg som følger solen rundt på ejendommen beliggende Kjøbmagergade 13b, 4070 Kirke Hyllinge

22-006677

Beslutning

Indstillingen tiltrådt. Udvalget vil se positivt på en ansøgning, som overholder kommuneplanens retningslinjer.

Martin Stokholm (A) og Claus Jørgensen (F) kan ikke følge indstillingen, men ønsker, at der gives landzonetilladelse.

Resumé

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri bedes tage stilling til, om der skal meddeles landzonetilladelse til opsætning af et privat solcelleanlæg i skel, som roterer rundt med solen på ejendommen beliggende Kjøbmagergade 13B og Skomagerstræde 12, 4070 Kirke Hyllinge.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der meddeles afslag på ansøgningen om landzonetilladelse til det ansøgte projekt.

Beslutningskompetence

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri

Sagsfremstilling

Området

Ejendommen er beliggende i Kyndeløse Landsby og er omfattet af lokalplan 2.01 for Kyndeløse By. Området er i Lejre Kommuneplan 2021 udpeget som værdifuldt kulturmiljø og med kulturhistorisk bevaringsværdi. Landsbyen ligger inden for Kystnærhedszonen og grænser op til et område udpeget som bevaringsværdigt landskab.

Lokalplanens formål er blandt andet at bevare hovedtrækkene i landsbyen: Erhverv, bebyggelse, fællesarealer, beplantning og landsbykarakteren i øvrigt.

Det ansøgte projekt kræver ikke dispensation fra lokalplanen.

Det ansøgte projekt

Der er ansøgt om at opføre et solcelleanlæg, som placeres i skel mellem ejendommen beliggende Kjøbmagergade 13B og Skomagerstræde 12, 4070 Kirke Hyllinge, matr.nr. 38c & 38d Kyndeløse By, Kirke Hyllinge. Begge ejendomme ejes af ansøger.

Ejendommen, hvor solcelleanlægget ønskes opført, er placeret centralt i landsbyen på en hjørnegrund inden for et afgrænset haveareal.

Anlægget bliver med 12 solpaneler á 400 w. Størrelsen på hvert panel er ca. 175 x 110 cm, og det samlede solpanelareal bliver ca. 23,1 m².

Det fremgår af ansøgningen, at solcelleanlægget får en højde på 2,94 meter målt fra terræn, og med en bredde på 6,60 meter. Solcelleanlægget opføres på en stang i stedet for et stativ, som gør det muligt for panelet at følge solen hele dagen, både i lodret og vandret akse, for på denne måde at opnå en langt højere daglig ydelse.

Ansøger har oplyst, at panelerne er såkaldte full black og matsorte overalt, hvilket medfører mindre refleksion.

Udtalelser

Administrationen har foretaget naboorientering i sagen, og modtaget høringssvar fra fire naboer samt Kyndeløse Bylaug. Bemærkningerne er kort opsummeret nedenfor og er også vedlagt som bilag 1.

- Bange for præcedens for lignende projekter i landsbyen

- Bange for at anlægget vil give genskin
- Anlægget vil være mispydende og påvirke landsbymiljøet
- Der er mulighed for at placere solceller på eksisterende tagflader på ejendomme

Bemærkningerne har været forelagt ansøger, som har fremsendt sine kommentarer hertil. Ansøgers kommentarer fremgår af bilag 2.

Administrationens vurdering

Det kræver landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, at opsætte solcelleanlæg, når anlægget ikke placeres fladt på en tagflade.

I sager om etablering af alternative energiforsyningsanlæg skal der foretages en konkret vurdering blandt andet af de landskabelige forhold. I vurderingen af den enkelte sag indgår også den samfundsmæssige interesse i at fremme vedvarende energiformer.

I forhold til planklagenævnets praksis, om der kan meddeles landzonetilladelse til et fritstående anlæg, indgår anlæggets størrelse, synlighed og placering set i forhold til navnlig de landskabelige interesser i området. Efter hidtidig praksis skal anlægget som udgangspunkt placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse på ejendommen, dvs. med en afstand på op til ca. 20 m.

I følge Lejre Kommunes administrationsgrundlag for landzone kan man forvente landzonetilladelse til mindre solcelleanlæg/solfangere på jord i tilknytning til eksisterende bebyggelse på ejendommen, medmindre der er planlægningsmæssige, landskabelige eller kulturhistoriske forhold, der taler imod.

I Lejre Kommuneplan 2021 har man forholdt sig til placeringen af større solcelleanlæg i det åbne land. Her fremgår det, at solcellepanelerne skal være i ikke-reflekterende materialer, og kanterne på panelerne skal være mørke, så det indpasser sig bedst muligt i landskabet. Overkant af øverste solcellepanel må maksimalt være i 3 m højde.

I kommuneplanen står også, at solceller, der kan vippe over en vertikal akse, som udgangspunkt ikke tillades. Solceller, der kan vippe over en horisontal akse, kan tillades, hvis dette ikke tilsidesætter landskabelige hensyn. Det fremgår også, at solcelleanlæg så vidt muligt skal placeres på flade arealer og omkranses af tæt beplantning eller inden for små, lukkede landskaber.

Ejendommen ligger i et område, der i henhold til retningslinjerne i Lejre Kommuneplan 2021 er udpeget som bevaringsværdigt kulturmiljø. I henhold til retningslinjerne i kommuneplanen må tilstanden eller arealanvendelsen i disse områder ikke ændres, hvis det forringer deres værdi.

Ændringer kan dog ske:

- som led i forbedring af områdernes kulturhistoriske værdier,
- i medfør af en fredning eller lokalplan,
- hvis det kan begrundes ud fra væsentlige samfundsmæssige hensyn, og kan ske uden at tilsidesætte de kulturhistoriske værdier.

Det er administrationens vurdering, at det ansøgte solcelleanlæg vil være synligt for de nærmeste naboer i landsbyen og for folk, som passerer ejendommen langs med vejen. Derudover vurderer administrationen også, at anlægget vil skille sig væsentligt ud i området.

Kyndeløse By er kendetegnet ved at bestå af større gårde, ældre landhuse og ny bebyggelse. Administrationen vurderer, at anlægget med sin størrelse, udformning og placering vil påvirke oplevelsen af landsbyen, som i dag fremstår med nogle ældre stråtekte bygninger og nyere bebyggelse med hårdt tag, samt små snoede vejanlæg. På enkelte ejendomme er der opsat solceller fladt på tag. Der er ingen større anlæg inden for landsbyafgrænsningen, og uden for landsbyafgrænsningen er der kun opført større anlæg i forbindelse med landbrugsdrift.

Administrationen vurderer også, at det er muligt at etablere solceller på ejendommens tagflader, uden at det vil påvirke landsbyens kulturmiljø i væsentlig grad, og uden det vil kræve hverken landzonetilladelse eller dispensation fra lokalplanen.

Med baggrund i de hensyn som landzonebestemmelserne varetager, herunder hensyn til naboer og det værdifulde kulturmiljø, samt at det er muligt at opsætte solceller på tagfladerne uden landzonetilladelse og dispensation fra lokalplanen, vil administrationen anbefale, at der meddeles afslag til det ansøgte projekt.

Administrationen vurderer også, at en tilladelse til det ansøgte vil skabe en uheldig præcedens i andre lignende sager og give andre en forventning om at kunne opnå tillader til lignende anlæg inden for landsbyer udpeget med værdifuldt kulturmiljø.

Såfremt udvalget beslutter, at der skal meddeles landzonetilladelse til det ansøgte anlæg, vil administrationen anbefale, at en tilladelse meddeles på følgende vilkår:

- at der langs med naboskel/vejskel, hvor anlægget er synligt fra, etableres afskærmende beplantning i form af buske, som fremstår tætte, og med en højde på 1,80-2 meter mod vejareal og nabomatrikler.

Økonomi og finansiering

Det ansøgte har ingen økonomiske konsekvenser for Lejre Kommune

Bilag

Bilag 1 - nabobemærkninger

Bilag 2 - svar på indsigelser

bilag 3 - ansøgning

Bilag 4 - oversigtskort

Bilag 5 - street view fra august 2022

Bilag 6 - billede af anlæggets faktiske størrelse og placering på grunden

Punkt 9: TMB - Mulig affredning af 7 beboelsesejendomme inden for fredningen ved Lyndby Strand (den nordlige del)

21-3609A

Beslutning

Udvalget ønsker, at der rejses sag om affredning af de 7 beboelsesejendomme. Der forelægges en sag for udvalget med forslag til rejsning af sag ved Fredningsnævnet.

Martin Stokholm (A) og Claus Jørgensen (F) ønsker ikke, at der rejses sag om affredning.

Resumé

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri har bedt om at få forelagt sag om mulig affredning af 7 beboelsesejendomme beliggende inden for Lyndby Strand fredningen (den nordlige del).

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget drøfter sagen.

Beslutningskompetence

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri

Sagsfremstilling

Forhistorie

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 73 er kommunen forpligtet til at føre tilsyn med de fredede områder og sikre, at bestemmelserne i medfør af naturbeskyttelsesloven og bestemmelserne i de enkelte fredninger overholdes.

Fredningsnævnet har ved flere lejligheder i forbindelse med fredningsbesigtigelser i diverse fredningssager inden for Lyndby Strand fredningen bedt administrationen om at føre tilsyn med fredningen ved Lyndby samt føre tilsyn med de øvrige fredninger, som ligger i Lejre Kommune. Fredningsnævnet har i den forbindelse også spurgt ind til, om flere forhold i området ved Lyndby Strand er lovlige i forhold til fredningen.

På opfordring fra Fredningsnævnet for Østsjælland påbegyndte administrationen derfor en fredningsgennemgang af den nordlige del af Lyndby Strand fredningen.

Fredningen af den nordlige del af Lyndby Strand er fra 1947 og omfatter 9 ejendomme, hvoraf 7 er beboelsesejendomme. Fredningen har til formål at holde arealerne mellem Landevejen Borrevejle-Frederikssund (Hornsherredvej) og Lejre Vig fri for bebyggelse og beplantning, således at udsigten fra Hornsherredvej ud over fjorden ikke forringes.

Administrationen har den 8. oktober 2021 sendt et orienteringsbrev ud til ejerne af de ejendomme, som ligger inden for fredningen med oplysning om, at der vil blive ført tilsyn med fredningen, og at der i den forbindelse ville blive foretaget besigtigelse ude fra vejen i uge 43-44 (år 2021).

Besigtigelsen og gennemgang af de enkelte ejendomme via luftfoto m.m. viste, at der var en række forhold på de 9 ejendomme, som kunne være i strid med fredningen (bebyggelse, høj beplantning, hegn m.m.). Gennemgangen af de enkelte ejendommers tilladelser viste også, at bebyggelsen på flere af ejendommene ikke var godkendt af Fredningsnævnet.

På baggrund af den indledende proces og gennemgang af området samt en tidligere udtalelse fra Roskilde Amt, fremlagde administrationen den 3. marts 2022 en sag for Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri, hvor udvalget blev bedt om at tage stilling til, om administrationen skulle fortsætte fredningsgennemgangen af den nordlige del af Lyndby fredningen, eller om Lejre Kommune vil rejse en ny fredningssag med henblik på, at beboelsesejendomme i området skulle udgå af fredningen.

Udvalget besluttede, at administrationen skulle fortsætte med fredningsgennemgangen med henblik på at få forhold i strid med fredningen lovliggjort (udvalgssagen fra marts 2022 er vedlagt som bilag 1).

Processen og det videre sagsforløb efter udvalgsbeslutningen

På baggrund af udvalgets beslutning fortsatte administrationen fredningsgennemgangen, og udsendte i den forbindelse varsel om påbud til de enkelte grundejere, hvor de fik mulighed for fysisk at lovliggøre eller at ansøge om lovliggørelse af forhold i strid med fredningen.

Administrationen modtog ansøgninger om lovliggørelse fra alle de berørte grundejere inden for fredningen, som alle blev videresendt til Fredningsnævnet for Østsjælland med en udtalelse fra Lejre Kommune.

Den 2. november 2022 og den 9. november 2022 foretog Fredningsnævnet fra Østsjælland besigtigelse af de enkelte ejendomme forud for at træffe afgørelse i de respektive sager om lovliggørelse af forhold i strid med fredningen. Tilstede ved besigtigelserne var også de enkelte grundejere, Lejre Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, Lejre lokalafdeling.

Den 29. december 2022 traf fredningsnævnet afgørelser i de enkelte sager. I alle sagerne er de enkelte grundejere blevet pålagt at etablere udsigtskiler på deres ejendomme ved at fjerne, nedskære eller opstamme beplantning, hegn o. lign på deres grunde, således at der igen vil være udsigt på strækningen set fra Hornsherredvej ud over fjorden. Derudover lovliggjorde fredningsnævnet bebyggelse, som ikke tidligere har fået meddelt dispensation fra fredningen, samt godkendte placeringen af en ny tilbygning til en bolig. De enkelte afgørelser fra Fredningsnævnet fremgår af bilag 2-8.

Grundejerne fik mulighed for at påklage afgørelserne fra Fredningsnævnet til klageinstansen, inden for 4 uger fra afgørelsen er meddelt. Klagefristen udløb den 26. januar 2023.

Administrationens vurdering

Det at affrede et område, eller dele af et areal inden for en fredning, er en meget omfattende og meget lang proces. Det er kun kommunen, Danmarks Naturfredningsforening og staten, som kan indstille til det. I den konkrete sag omhandler det affredning af de 7 beboelsesejendomme inden for den nordlige del af Lyndby fredningen.

En sådan sag vil skulle behandles ved Fredningsnævnet, hvor der vil skulle fremlægges argumenter for, at der er belæg for at tage dele af arealet ud af fredningen. Derudover vil der i en sag skulle argumenteres for, at formålet med fredningen ikke længere er relevant på disse ejendomme, og der derfor ikke længere er belæg for, at de 7 beboelsesejendomme er en del af fredningen.

En affredning af de 7 beboelsesejendomme vil lette det administrative arbejde i kommunen på sigt, da de mange ulovlige forhold i området så ikke vil skulle lovliggøres hos Fredningsnævnet. Derudover vil en delvis affredning af området og ikke hele det fredede areal stadig sikre, at der fortsat vil være en udsigtsfredning på strækningen fra Lyndby Kirke og op til beboelsesejendommen beliggende Hornsherredvej 164, 4070 Kirke Hyllinge, hvor der fortsat vil skulle sikres en udsigt set fra vejen.

Det er administrationens vurdering, at der ikke er belæg for at affrede de 7 beboelsesejendomme i området, da der gennem de sidste par år har været forelagt en del sager i området for Fredningsnævnet, hvor nævnet har taget stilling til, om det ansøgte var i strid med fredningen.

I disse sager er der både meddelt dispensation og afslag til bebyggelse m.m. i området. Ligeledes har Fredningsnævnet i de enkelte sager lagt vægt på, at der ved opførelse af ny bebyggelse m.m. blev udlagt udsigtskiler, således at det set fra vejen stadig er muligt at se fjorden, som er formålet med fredningen.

Så sent som i 2021 er der meddelt dispensation fra fredningen til opførelse af et nyt hus på vilkår om, at der bliver fjernet udsigtshæmmende beplantning på ejendommen. Ifølge administrationens oplysninger er vilkåret om fjernelse af den udsigtshæmmende beplantning også blevet efterlevet.

På baggrund af ovenstående er det administrationens vurdering, at det er svært at argumentere for, at der er belæg for en affredning af de 7 beboelsesejendomme, da fredningen igennem en længere årrække har været håndhævet, og enkelte grundejere er blevet pålagt vilkår om fjernelse af både bygninger og beplantning. Det er ligeledes svært at argumentere for, at fredningen ikke længere er aktuel, eller at tiden er løbet fra fredningen, da Fredningsnævnet netop gennem vilkår ved diverse dispensationer har sikret, at man på strækningen stadig har mulighed for at have kig til fjorden set fra vejen.

Det er ligeledes administrationens vurdering, at mange ulovlige forhold inden for en fredning ikke er argument for, at der bør ske en affredning af et område eller dele af et område. At der opføres bebyggelse eller beplantes m.m. uden forudgående dispensation fra en fredning, giver ikke belæg for, at man kan vurdere, at fredningens formål hermed er gået

tabt, eller tiden er løbet fra fredningen på baggrund af områdets udvikling med etablering af ulovlige forhold. En sådan vurdering og fremgangsmåde vil danne en uheldig præcedens for kommunens øvrige fredede arealer.

Derudover er de enkelte grundejere ikke uvidende om, at der er en fredning, da det er tinglyst på de respektive ejendomme. Det kan derfor ikke komme som nogen overraskelse for den enkelte, at deres ejendom er underlagt en fredningsbestemmelse, som skal overholdes.

Økonomi og finansiering

Sagen har umiddelbart ingen økonomiske konsekvenser for Lejre Kommune.

Bilag

Bilag 1 - Udvalgssag fra Marts 2022

Bilag 2 - Afgørelse FN-ØSJ-60-2022 - Hornsherredevej 182

Bilag 3 - Afgørelse FN-ØSJ-59-2022 - Østergade 28

Bilag 4 - Afgørelse FN-ØSJ-58-2022 - Hornsherredvej 180

Bilag 5 - Afgørelse FN-ØSJ-57-2022 - Hornsherredvej 178

Bilag 6 - Afgørelse FN-ØSJ-56-2022 - Hornsherredevej 176

Bilag 7 - Afgørelse FN-ØSJ-55- og 61- 2022 - Hornsherredvej 170

Bilag 8 - Afgørelse FN-ØSJ-54-2022 - Hornsherredvej 164

Bilag 9 - Fredningsteksten

Bilag 10 - Oversigtskort

Bilag 11 - udtalelse fra Roskilde Amt før kommunesamlægningen

Punkt 10: TMB - Villighed til at give påbud i Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO)

23-000398

Beslutning

Indstillingen tiltrådt.

Resumé

Vandværker og lodsejere skal indgå frivillige aftaler om ophør af erhvervsmæssig anvendelse af pesticider indenfor Boringsnære Beskyttelsesområder.

Hvis kommunen er sindet at give påbud, hvor der ikke kan opnås frivillige aftaler, har lodsejer mulighed for at opnå skattefritagelse i forbindelse med erstatningen.

Denne sag forelægges udvalget med henblik på politisk stillingtagen til kommunens påbudsvilje i denne type sager.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Lejre Kommune tilkendegiver villighed til at give påbud om rådighedsindskrænkninger i Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO).

Beslutningskompetence

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri

Sagsfremstilling

Baggrund

Parterne bag pesticidstrategi 2017-2021 og tillæg til pesticidaftalen har pålagt kommunerne at nedbringe risikoen for pesticidforurening af grundvandet omkring almene vandforsyningsboringer. Aftalen betyder, at kommunerne inden udgangen af 2022 skal gennemgå alle Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO) og vurdere behovet for grundvandebeskyttende indsatser. Risikoen for forurening af grundvand fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider ved BNBO skal nedbringes.

Staten har beregnet og afgrænset BNBO rundt om alle boringer til almene vandværker. I Lejre Kommune er der 120 BNBO'er.

Administrationen har foretaget risikovurdering af alle BNBO'er og vurderet, at der skal være en indsats overfor erhvervsmæssig brug af pesticider indenfor 64 BNBO'er. Indenfor de øvrige BNBO'er skal der ikke gennemføres en indsats, typisk fordi der ikke er tale om erhvervsmæssig anvendelse.

Frivillige aftaler

Vandværker og lodsejere skal indgå frivillige aftaler om ophør af pesticidanvendelse indenfor de 64 BNBO'er, hvor der er behov for indsats. Da BNBO'erne kan omfatte flere matrikler, er der reelt tale om ca. 150 aftaler, der skal indgås.

Det er ifølge Miljøstyrelsen både i lodsejernes og vandværkernes interesse at indgå frivillige aftaler, da det giver mulighed for at lave fleksible og lokalt forankrede løsninger, som i højere grad vil kunne tilgodese både hensynet til en hensigtsmæssig drift af en landbrugsejendom og det konkrete behov for beskyttelse.

Administrationen inviterede den 21. april 2022 vandværkerne til et orienteringsmøde om BNBO og vandværkernes opgave med at indgå frivillige aftaler.

Lodsejere med jord indenfor BNBO, hvor indsats er påkrævet, har modtaget brev fra kommunen om vandværkernes opgave med at indgå frivillige aftaler.

Herefter har flere vandværker igangsat processen med at indgå aftaler om ophør af pesticidanvendelse indenfor deres respektive BNBO'er. To vandværker har indgået aftaler, mens andre er under opstart.

Påbudsvilje

Hvis det ikke er muligt at opnå en frivillig aftale, kan indsatsen gennemføres ved påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24 til de pågældende lodsejere.

Udvalgets stillingtagen til påbudsvilje er vigtig for lodsejernes mulighed for skattefritagelse i forbindelse med erstatningen, idet skattefritagelse blandt andet er betinget af, at der er ekspropriationslignende vilkår.

Det er skattemyndigheden, der afgør, om der kan opnås skattefritagelse. Ved en beslutning om, at kommunen er villig til at meddele påbud, vil også frivillige aftaler være under ekspropriationslignende vilkår, og dermed kan lodsejer forventeligt opnå skattefritagelse.

Kommunen er desuden ansvarlig for, at den indsats, som kommunen finder nødvendig, gennemføres. Det kan gøres ved at påbyde parterne de tiltag, som de ikke selv aftalemæssigt kan komme til enighed om.

Erstatning

Restriktioner i brugen af pesticider skal ske mod fuld erstatning. Erstatningen skal fastlægges på markedsvilkår efter en individuel vurdering.

Erstatningen betales af det vandværk eller den vandforsyning, der har fordel af indsatsen. Ender sagen ved taksationsmyndigheden, kan denne dog træffe beslutning om, at kommunen helt eller delvist skal betale erstatningen, hvis indsatsen skønnes at være af betydning for en større del af kommunens beboere. Der er dog ikke BNBO'er i Lejre Kommune, hvor dette forventes at være tilfældet.

Frister

De frivillige aftaler skulle søges opnået inden udgangen af 2022. Opgaven har dog vist sig at være så tidskrævende, at arbejdet fortsættes ind i 2023.

Landbrug og Fødevarer, DANVA og Danske Vandværker gik i slutningen af 2022 sammen om at bede regeringen om fristforlængelse til at komme i mål med opgaven.

Der er endnu ingen udmeldinger fra staten om hverken fristforlængelse eller om et evt. generelt sprøjteforbud inden for BNBO.

Udtalelser

Fors er en af de vandforsyninger, der er i gang med at indgå aftaler med lodsejere indenfor vandforsyningens BNBO'er.

Fors har henvendt sig til Lejre Kommune og orienteret om, at de har frivillige aftaler klar, der kun kan indgås, hvis lodsejer kan opnå skattefrihed. Og dermed har parterne i de frivillige forhandlinger et ønske om, at Lejre Kommune beslutter at være villige til at give påbud, i fald de frivillige aftaler ikke kan opnås.

Administrationens vurdering

Det er administrationens vurdering, at en politisk beslutning om påbudsvilje vil hjælpe vandværker og vandforsyninger med at indgå frivillige aftaler.

Hvis kommunen beslutter at være villige til at give påbud om rådighedsindskrænkninger i de tilfælde, hvor der ikke kan opnås en frivillig aftale, vil lodsejer forventeligt kunne opnå skattefritagelse i forbindelse med erstatningen. Dermed kan lodsejer opleve forbedrede aftaleforhold og være mere tilbøjelig til at indgå den frivillige aftale.

Administrationen er forelagt konkrete eksempler, hvor en frivillig aftale kun kan indgås, hvis der også er mulighed for at opnå skattefrihed.

Mange kommuner har besluttet påbudsvilje blandt andet Lejre Kommunes nabokommuner Holbæk, Roskilde og Køge.

Økonomi og finansiering

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser for Lejre Kommune.

Punkt 11: TMB - Lerbjerg Skov

21-6689A

Beslutning

Indstillingen anbefales med den ændring, at rådighedsbeløbet på 350.000 kr. foreslås finansieret af servicerobusthedspuljen i budget 2023.

Claus Jørgensen (F) ønsker at følge administrationens indstilling.

Resumé

Lejre Kommune samarbejder med Den Danske Naturfond og Nationalpark Skjoldungernes Land om et projekt, der skal udvikle naturen og friluftsfaciliteterne i Lerbjerg Skov.

Kommunalbestyrelsen besluttede i 2021 at indgå en samarbejdsaftale og en driftsaftale om projektet. Samarbejdet forpligter Lejre Kommune til at medvirke til udarbejdelse af planer for indsatser og efterfølgende drift og pleje. Af samarbejdsaftalen fremgår det, at rammerne for arbejdet skal fastlægges i hhv. en naturplan og en friluftspan. Planarbejdet er nu færdiggjort, og Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til planerne, herunder finansiering og bevilling til naturgenopretning, naturpleje og driftsudgifter i Lerbjerg Skov.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at naturplan og friluftspan tages til efterretning,
2. at der meddeles en anlægsbevilling på 350.000 kr. til realisering af første del af naturplanen,
3. at der afsættes rådighedsbeløb på 350.000 kr. i budget 2023 til realisering af første del af naturplanen. Beløbet finansieres af kassebeholdningen,
4. at spørgsmålet om, hvorvidt projektet kan tilføres yderligere midler fra Lejre Kommune på et senere tidspunkt, tages op i forbindelse med budgetlægningen for 2024,
5. at der meddeles driftstillægsbevilling i 2023 på 80.000 kr. til bevilling 4.10.10 Natur, miljø og plan til drift og vedligehold. Bevillingen finansieres af kassebeholdningen,
6. at der i budgetforslag 2024-2027 indarbejdes 80.000 kr. årligt til driftsudgifter.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Den Danske Naturfond købte i 2021 Lerbjerg Skov af Ledreborg Gods med det formål at forbedre naturtilstanden og vandmiljøet. Skoven dækker 119 ha og er en del af Bidstrup Skovene. Den grænser op til Holbæk Kommune mod vest, statsskovene mod øst og skovene under Skjoldnæsholm mod syd. Et oversigtskort af skoven fremgår af bilag 1.

Kommunalbestyrelsen besluttede den 28. september 2021 at tilslutte sig en samarbejdsaftale og en driftsaftale med Den Danske Naturfond og Nationalpark Skjoldungernes Land. Aftalen fastsætter rammerne for et samarbejde, hvor Naturfonden køber Lerbjerg Skov, og parterne herefter sammen udvikler naturen og forbedrer de rekreative muligheder i området. Samarbejdsaftale og driftsaftale er vedlagt som hhv. bilag 2 og 3.

Af samarbejdsaftalen fremgår det, at rammerne for det videre arbejde fastlægges i natur- og friluftspaner. Der er nedsat en projektgruppe bestående af en medarbejder fra hhv. kommunen, Nationalparken og Naturfonden med Lejre Kommune som overordnet projektleder. Projektgruppen har bestilt konsulentfirmaet NaturRådgivningen A/S til at udarbejde:

- Plan for genopretning af naturlig hydrologi,
- Naturplan til udvikling af naturen og fremme af plante og dyreliv,
- Friluftspan der skal understøtte god udnyttelse af de rekreative muligheder, skoven kan tilbyde.

Nationalparken har, sammen med Lejre Kommune, arrangeret skovvandring, hvor naboer og andre interesserede har haft mulighed for at få en dialog om de forandringer, der skal finde sted. Dertil har planudkast til naturplan og friluftspan været fremlagt og drøftet med Lejre Kommunes Grønt Råd.

Planarbejdet er nu færdiggjort, og projektgruppen er blevet enige om, hvilke tiltag der ønskes at arbejde videre med. Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til planerne, herunder finansiering og bevilling til naturgenopretningsprojekter, naturpleje og fremtidig drift.

Plan for naturlig hydrologi

Lerbjerg Skov ligger i et meget kuperet istidslandskab. Skoven rummede derfor tidligere en række moser og naturlige vandløb. Disse er i dag afvandede, og skoven er meget påvirket af dræning pga. mangeårig intensiv skovdrift. For at kunne udvikle naturen i en vedvarende positiv retning, er det derfor nødvendigt at tilbageholde mere vand i skoven. Der skal med andre ord genskabes en mere naturlig hydrologi.

NaturRådgivningen A/S har udarbejdet en rapport, som beskriver, hvilke projekter der kan igangsættes for at genskabe en så naturlig hydrologi som muligt.

Rapporten beskriver i alt 15 mulige projekter, som kan gennemføres med henblik på at udvikle skoven i retning mod en mere naturlig hydrologi. Heraf har projektgruppen vurderet og udvalgt 10 projekter, der samlet set vil øge variation i skoven og dermed skabe flere levesteder for dyre- og plantelivet.

Projekterne handler generelt om at hæve vandstanden. Det sker ved at tilstoppe dræn og hæve bunden på forskellige vandløbsstrækninger. På den måde kan man genskabe gamle moser og vandløb i skoven.

Projekterne er udvalgt efter forventet øget naturværdi og pris for udførelsen efter forudsætningen "mest natur for pengene". Desuden er det en forudsætning for realiseringen, at naboarealer ikke påvirkes negativt.

Da projektgruppen har arbejdet frem mod en mulig igangsætning af hydrologiprojekterne i foråret 2023, er den forudgående myndighedsbehandling og høringsproces blevet gennemført i 2022.

Naturfonden og Lejre Kommune deler udgifterne til projekterne vedrørende naturlig hydrologi i henhold til samarbejdsaftalen.

Plan for genskabelse af naturlig hydrologi er vedlagt som bilag 4.

Naturplan

Lerbjerg Skov har, indtil Naturfondens opkøb, været en produktionsskov præget af store jagtinteresser og har derfor ikke et højt naturindhold. NaturRådgivningen A/S har udarbejdet en naturplan, som beskriver, hvordan man kan forbedre naturforholdene.

Naturplanen beskriver, hvordan projekter kan genskabe og understøtte et, i så høj grad som muligt, urørt skovøkosystem kendetegnet ved mange forskellige naturtyper og naturlig dynamik. I planen prioriteres lysåbne naturtyper i form af genskabelse af historiske skovlysninger og egnede levesteder for sjældne og sårbare arter. Hasselmusen er ansvarsart for Lejre Kommune og har derfor, sammen med perlemorsommerfuglene, et særligt fokus i naturplanen.

For at opnå en bedre naturtilstand er det i praksis nødvendigt at indstille almindelig skovdrift. Skoven skal på lang sigt udvikle sig mod det mere urørte, hvor de naturlige processer får lov at dominere. Helt urørt bliver skoven dog ikke, da nogle af processerne skal fastholdes med naturpleje, og da der skal være plads til, at skoven kan anvendes rekreativt.

Naturplanen beskriver, at der indledningsvist skal gennemføres naturgenopretning. Naturgenopretningen vil, udover at etablere naturlig hydrologi som beskrevet ovenfor, indebære, at ikke-hjemmehørende træarter fjernes fra skoven. Derudover skal der skabes større variation ved forskellige biodiversitetsfremmende hugstmetoder, som bl.a. skovbrynhugst, korridorhugst og veteranisering. Det er hugstmetoder, som tilsammen vil skabe større aldersvariation, mere dødt ved og give mere lys i skoven. De forskellige tiltag vil give flere levesteder til skovens, fugle, svampe, urter og insekter og dermed give plads til mere natur og en øget biodiversitet.

Efterfølgende vil der være behov for naturpleje. Naturplanen anbefaler, at der udsættes græssende køer og geder på ca. 85 ha. De græssende dyr er den bedste og mest omkostningseffektive måde at fremtidssikre gode naturforhold i skoven.

Projektet i Lerbjerg Skov vil ikke blive en del af statens planer om nationalpark, men aktiviteterne vil i sammenhæng med indsatserne i de statsejede skove i Bidstrup Skov-komplekset fremme biodiversiteten og bidrage til kommunens naturindsatser.

Planperioden er 10 år, men med fokus på at implementere størstedelen af de konkrete tiltag i de første 3-5 år. Projekterne igangsættes, efterhånden som det kan lade sig gøre i forhold til myndighedsgodkendelser og ansøgning af mulige støtteordninger.

Naturfonden og Lejre Kommune deler udgifterne til naturgenopretning og -pleje i henhold til samarbejdsaftalen.

Naturplanen er vedlagt som bilag 5.

Friluftspan

Offentlighedens adgang til Lerbjerg Skov har, indtil Naturfondens opkøb, været meget begrænset. Det har kun været tilladt at færdes på skovvejene og kun i dagtimerne. Nu er der åbnet op for færdsel, på samme måde som statsskovene, og besøgende må nu bl.a. gå og ride i hele skoven på alle tider af døgnet.

Friluftsliv og naturformidling er prioriteret i samarbejdsaftalen. Skoven skal være tilgængelig for borgere og besøgende, og der etableres faciliteter, der understøtter anvendelsen af skoven og bidrager til at skabe naturoplevelser. Til det formål har NaturRådgivningen A/S udarbejdet en friluftspan, som beskriver, hvor og hvordan man kan forbedre forholdene for skovgæsterne. Af planen fremgår en lang række forskellige forslag, herunder at der kan etableres et indgangsparti med parkering og formidling for besøgende til skoven i den nordlige del af skoven og forbedrede adgangsforhold for handicappede. Derudover beskriver friluftspanen, at flere stier, herunder Skjoldungestien, kan gå gennem skoven, ligesom der skal oprettes nye stier og rundture. Endelig har Naturfonden tilbudt, at Lejre Kommune kan overtage og istandsætte et gammelt hus i skoven. Huset kan evt. anvendes som en naturskole, foreningshus, madpakkehus eller lignende. Hvis Lejre Kommune ikke kan finde anvendelse til huset, vil huset blive fjernet, og der vil blive etableret en shelterplads i stedet.

Med det formål at skabe en balance mellem beskyttelse og benyttelse beskriver friluftspanen zoner til at regulere færdsel og forstyrrelse i skoven. Det foreslås at oprette en stillezone, som holdes mest muligt fri for forstyrrelser af hensyn til vildtet og fuglene.

Projektgruppen foreslår at etablere forslagene fra planen over de kommende år, efterhånden som det kan lade sig gøre praktisk og i forhold til *funding*.

Det er Nationalparken, som er ansvarlig for at afholde udgifterne til friluftspanfaciliteter og formidling i henhold til samarbejdsaftalen.

Friluftspanen er vedlagt som bilag 6.

Drift

Kommunen er, ifølge samarbejdsaftalen, forpligtet til at varetage tilsyn og drift i skoven, så det sikres, at stier, veje og faciliteter fremstår i god og sikker stand.

Derudover har kommunen en sekretariatsfunktion, der dels er tovholder for samarbejdets projekter og dels håndterer henvendelser vedrørende skoven og tilladelser til større arrangementer i skoven.

Udtalelser

Planudkast til naturplan og friluftspan er blevet fremlagt og drøftet med Lejre Kommunes Grønt Råd den 16. november 2022 og den 13. december 2022.

Grønt Råd udtalte sig overordnet positivt overfor planerne og særligt blev forslag om stillezone, skovning af eksotiske træarter og udvikling af en mere varieret skov med lysåbninger fremhævet.

Rådet udtalte bl.a. ønske om, at der blev arbejdet med:

- Adgang for forskellige brugergrupper, herunder også handicappede
- Sammenhæng i stisystemerne i naboskovene
- Inddragelse af frivillige i naturplejen
- Formidling af skovens naturværdier og adgangsreglerne
- Klimaregnskab for projektet

På baggrund af drøftelserne i rådet er der tilføjet forslag om forbedring af tilgængeligheden for handicappede, en ridesti og en tilføjelse til Skjoldungestien fremfor en omlægning.

I det fremtidige naturplejearbejde vil arbejdsgruppen forsøge at aktivere frivillige i naturplejeprojekter på samme måde som f.eks. Kildeengen, hvor frivillige slår med le, og overveje muligheden for aktivt at udså frø i de reetablerede moser.

Der vil blive skiltet i skoven med information om skovens natur og adgangsregler. Naturnationalparken står for skiltning.

Det samlede skovprojekt har været for komplekst at lave klimaregnskab for indenfor en rimelig tidsperiode. Det har dog været muligt at udarbejde et kvalificeret bud på klimagevinsten ved etablering af naturlig hydrologi. Denne del af projekterne vil medføre en klimagasreduktion i størrelsesordenen 18-45 tons CO2 ækvivalenter årligt.

Derudover har Nationalparken, sammen med Lejre Kommune, arrangeret skovvandringer, hvor naboer og andre interesserede har haft mulighed for at få en dialog om de forandringer, der skal finde sted. Et ønske herfra er oprettelse af en lokal nabogruppe, der kan drøfte forholdene i skoven. Nationalparken vil facilitere oprettelse af en sådan nabogruppe, der forventes at mødes et par gange om året.

Administrationens vurdering

Det er administrationens vurdering, at:

- implementering af planerne vil medføre en væsentlig forbedring af naturindholdet og de rekreative muligheder i Lerbjerg Skov, der hidtil har været en privat skov forbeholdt jagt og traditionel skovdrift
- de foreslåede naturindsatser er i overensstemmelse med nyeste viden om fremme af natur og naturpleje
- de foreslåede indsatser, der skal understøtte friluftslivet i skoven, understøtter også naturplanens formål (med f.eks. zoner uden forstyrrelser)
- de foreslåede stier hænger godt sammen med øvrige stisystemer i kommunen (blandt andet Skjoldungestien og stierne i Bidstrup skovene)
- Grønt Råd og nærmeste naboer til Lerbjerg Skov er blevet hørt i processen omkring udarbejdelse af naturplan og friluftsplàn, og deres ønsker er blevet implementeret i planerne.

Administrationen vurderer i øvrigt, at:

- projektet i sin helhed medvirker til at indfri kommunens vision om Vores Sted og understøtter intentionen om, at i *"Lejre Kommune bygger vi drømmen om det aktive liv, omgivet af natur og med masser af frirum"*
- projektet er i overensstemmelse med kommuneplan 2021 *"Sammen med jordejerne vil vi bevare større sammenhængende naturområder og forbedre det vilde plante- og dyrelivs vilkår. Endnu bedre og mere mangfoldig natur skal være med til at fremme bosætningen i Lejre Kommune."*

Desuden bemærker administrationen, at samarbejdet med Naturfonden og Nationalparken styrker indsatsen, og at Lejre Kommune i kraft af samarbejdet får tilført midler til naturpleje og friluftsliv til glæde for kommunens borgere og til udvikling af naturen.

Økonomi og finansiering

Den Danske Naturfond har erhvervet Lerbjerg Skov for 20,3 mio. kr. og indgået en samarbejdsaftale med Lejre Kommune og Nationalparken om fordeling af udgifter til natur- og friluftprojekter.

Projekterne i Lerbjerg Skov beløber sig til 5,6 mio. kr. Heraf er Lejre Kommunes andel omkring 1,2 mio. kr.

I det følgende præsenteres afrundede tal. Et detailbudget er vedlagt som bilag 7.

Naturgenopretning og naturpleje

Naturfonden og Lejre Kommune er ifølge samarbejdsaftalen ansvarlige for at afholde udgifterne til naturgenopretning og naturpleje.

Projekter til genopretning af naturlig hydrologi beløber sig til ca. 730.000 kr. De forskellige tiltag til natur i øvrigt, der omhandler biodiversitetsfremmende hugst, naturplejetiltag og etablering af skovgræsning, beløber sig til ca. 2,7 mio. kr.

Samarbejdsaftalen rummer ikke en beskrivelse af indtægtsfordeling, og Naturfonden har som ejer ret til hugstindtægterne. Naturfonden har dog tilkendegivet, at fonden vil lade hugstindtægterne, på omkring 1,2 mio. kr. føre tilbage til skovprojektet.

Friluftsfaciliteter

Nationalparken er ifølge samarbejdsaftalen ansvarlig for at afholde udgifter til forbedring af adgangsforhold, etablering af stier og friluftsfaciliteter samt formidlingstiltag i Lerbjerg Skov. Etablering af friluftsfaciliteter m.m. beløber sig til ca. 2 mio. kr. Lejre Kommune har derfor ingen udgifter til friluftsfaciliteter, men vil efterfølgende overtage ansvaret for drift og vedligeholdelse.

Projektbudget for Lerbjerg Skov	Udgifter	Indtægter	Total
---------------------------------	----------	-----------	-------

Biodiversitetsfremmende hugst	1.300.000	1.100.000	200.000
Etablering af skovgræsning	1.000.000		1.000.000
Genetablering af naturlig hydrologi	730.000	150.000	580.000
Naturplej tiltag	400.000		400.000
Friluftsfaciliteter	2.000.000		2.000.000
5 % til tilsyn og uforudsete udgifter	220.000		220.000
Total	5.650.000	1.250.000	4.400.000

Budgettet bygger på overslag udarbejdet af NaturRådgivningen A/S samt erfaringer fra Naturfondens andre naturprojekter. Det skal bemærkes, at overslaget anvender entreprenørpriser fra ultimo 2021. Der har efterfølgende været væsentlige prisstigninger på energi og materialer, så overslaget skal derfor tages med et vist forbehold.

Med afsæt i budgettet og samarbejdsaftalen er der følgende fordeling af udgifterne:

Udgiftsfordeling - Lerbjerg Skov	kr.
Naturfonden	1.200.000
Nationalparken	2.000.000
Lejre Kommune	1.200.000

Det forventes, at der kan opnås statslige tilskudsmidler til projektet. Såfremt der opnås tilskud, så estimerer Naturfonden at det kan beløbe sig til omkring 450.000 kr. til hegning og biodiversitetsvenlig skovdrift. Såfremt der opnås tilskud, vil Lejre Kommune og Naturfonden dele tilskuddet og dermed få reduceret udgifterne.

Drift, vedligehold og administration

Kommunen skal varetage tilsyn og drift i skoven, så det sikres, at stier, veje og faciliteter fremstår i god og sikker stand.

Indtil der bliver anlagt publikumsfaciliteter, vil driftsomkostningerne derfor primært gå til tilsyn og vedligeholdelse af vejene.

Administrationen vurderer, at driftsopgaven vil koste 80.000 kr. årligt de første 5 år. Herefter forventes det, at driftsbehovet vil stige, og der vil være behov for at revurdere driftsudgifterne.

Vej og Park har pt. ikke det nødvendige materiel til at løse den fulde opgave. Det vil således være nødvendigt, at der på sigt indkøbes materiel for omkring 200.000 kr. Alternativt udliciteres denne del af opgaven.

Årligt driftsbudget for Lerbjerg Skov	kr.
Drift og tilsyn	60.000
Renovering og uforudsete	20.000
Total	80.000

Administrationen vurderer, at den sekretariatsopgave, der er forbundet med aftalen om Lerbjerg Skov vil medføre et ekstra ressourceforbrug svarende til 100 timer årligt.

Administration - Lerbjerg Skov	Timeforbrug	Timesats	Total kr.
Borgerhenvendelser, koordination	100	431	43.100

med samarbejdsparter mm.

Afholdte udgifter

Lejre Kommune har afholdt udgifter til udarbejdelsen af naturplanen, friluftsplnen og plan for genopretning af naturlig hydrologi. Kommunens andel af planarbejdet beløber sig til 128.000 kr. Beløbet dækkes af kommunens nationalparkpulje.

Dertil har Lejre Kommune haft driftsmæssige udgifter i 2022 på i alt 13.000 kr. afholdt af CTMs bevilling.

Tidligere forventninger til økonomi

Da Kommunalbestyrelsen tilsluttede sig samarbejdsaftalen og driftsaftalen for Lerbjerg Skov, blev også de forventede udgifter til naturgenopretning forelagt. Naturfonden gav et usikkert estimat på 350.000 kr. med udgangspunkt i de erfaringer fonden havde på det tidspunkt.

Udgifterne ville først endeligt kunne fastlægges efter udarbejdelse af naturplanen.

Som ovenstående redegør for, beløber udgifterne jf. naturplanen sig til 1,2 mio. kr. for Lejre Kommune plus afledt drift.

Naturfonden forklarer deres første, noget lavere estimat med, at Naturfondens tidligere opkøb har været arealer med allerede god natur og dermed begrænset behov for naturgenopretning. Lerbjerg Skov har været en skov med konventionel skovdrift og en ringe naturværdi, og der er et langt større behov for naturgenopretning end ved andre opkøb, Naturfonden har haft erfaring med.

Administrationens anbefaling

I lyset af, at kommunen står overfor betydelige økonomiske udfordringer bl.a. som følge af meget høje energiudgifter i det forløbne år, anbefaler administrationen, at der i første omgang kun gives anlægsbevilling svarende til de oprindeligt anslåede udgifter på 350.000 kr. I forbindelse med budgetlægningen for 2024 kan tages stilling til, om projektet kan tilføres yderligere midler fra Lejre Kommune på et senere tidspunkt.

For så vidt angår driftsudgifter, anbefaler administrationen, at der gives bevilling på 80.000 kr. årligt til drift og vedligehold. Der søges ikke bevilling til tidsforbrug i administrationen, og administrationen vil derfor skulle nedprioritere andre projekter og opgaver på naturområdet.

Bilag

Bilag1_Lerbjerg-Skov-kort

Bilag2_Samarbejdsaftale

Bilag3_Diftsaftale

Bilag4_Rapport om Naturlig hydrologi

Bilag5_Naturplan

Bilag6_Friluftspln

Bilag7_Detailbudget

Punkt 12: Lukket: TMB - Politianmeldelse manglende efterkommelse af påbud

22-000265

Punkt 13: EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Afsluttende status årsplaner 2022

23-000007

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Resumé

På møde den 24. oktober 2022 blev Økonomiudvalget forelagt en status på årsplanerne for 2022.

Årsplanerne indeholder en udmøntning af de fem kerneopgaver, og de indsatser fagudvalg og administrationen skal arbejde med i det specifikke år. Særligt for årsplanerne for 2022 var, at de var en videreførelse af allerede besluttede indsatser fra 2021.

I denne sag gives en afsluttende status over udmøntningen af de indsatser, der har været igangsat i 2021 og videreført i 2022.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at afsluttende status for årsplanerne godkendes

Beslutningskompetence

Økonomiudvalget

Sagsfremstilling

I denne sag forelægges, jf. resuméet, den afsluttende status på årsplanerne for de fem kerneopgaver:

- Trivsel & Læring
- Uddannelse & Beskæftigelse
- Aktiv & Selvstændig hele livet
- Fritid & Fællesskaber
- Bæredygtig Vækst

Planerne viser et overblik over de indsatser, som administrationen, de stående udvalg og Kommunalbestyrelsen har arbejdet med i 2022. Indsatserne har deres afsæt i budgetaftalen for 2022-25, eller indsatser som tidligere er blevet besluttet igangsat og skal videreføres i 2022. Indsatserne kan også følge af national lovgivning eller regionale tiltag i regi af KKR (Kommune Kontakt Råd).

For hver indsats er angivet, hvilket stående udvalg henholdsvis fagcenter, som indsatsen er hovedforankret i, og hvilke andre fagudvalg, der forventes at bidrage. Det anbefales, at hvert fagudvalg i behandlingen af sagen fokuserer på de indsatser, som udvalget er hovedansvarlig for.

Økonomi og finansiering

Årsplanerne afspejler de politiske prioriteringer, der er besluttet med især budgetvedtagelserne. Evt. økonomiske konsekvenser fremgår ikke af planerne, men vil blive forelagt løbende i takt med udmøntning.

Sagens forløb

06-02-2023 Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal udvikling - 2022-2025

Indstillingen anbefales.

06-02-2023 Udvalget for Kultur, Fritid og Turisme - 2022-2025

Indstillingen anbefales.

06-02-2023 Udvalget for Social, Sundhed og Ældre - 2022 - 2025

Indstillingen anbefales.

Bilag

Kerneopgave - uddannelse og beskæftigelse.pdf

Kerneopgave - Trivsel og læring.pdf

Kerneopgave - fællesskab og fritid.pdf

Kerneopgave - bæredygtig vækst.pdf

Kerneopgave - aktivt og selvstændigt liv.pdf

Punkt 14: TMB - Eventuelt

Beslutning

Udvalgets møde i april holdes onsdag den 12. april 2023 kl. 19.00 i Sønderborg i forbindelse med udvalgsmedlemmernes deltagelse i KL's Klima og Miljø Topmøde.

Punkt 15: TMB - Godkendelse af referat